

«Заман-Банк» АҚ

Қаржылық есептілік

*2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
тәуелсіз аудиторлардың қорытындысымен бірге*

Ernst & Young
Office copy

RPC / ALM

16 0 2 5 4 — 2

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Қаржылық жағдай туралы есеп.....	1
Жиынтық кіріс туралы есеп	2
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	3
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп	4

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. Негізгі қызмет бағыттары	5
2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі	5
3. Есеп саясатының негізгі ережелері	5
4. Маңызды бухгалтерлік пайымдаулар мен бағалаулар	19
5. Ақша қаражаты мен оның баламалары	20
6. Клиенттерге берілетін несиелер	20
7. Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	23
8. Негізгі құралдар	23
9. Материалдық емес активтер	24
10. Қорлар	24
11. Клиенттердің қаражаты	24
12. Салық салу	25
13. Шартты міндеттемелер бойынша резервтер	26
14. Басқа да активтер мен міндеттемелер	27
15. Капитал	27
16. Шарттық және шартты міндеттемелер	27
17. Комиссиялық акы мен алымдар күйіндегі таза кірістер	29
18. Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер	29
19. Қызметкерлер құрамының шығыстары және өзге операциялық шығыстар	29
20. Тәуекелдерді басқару	30
21. Өділ құнды анықтау	37
22. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау	39
23. Байланысты тараптармен операциялар	39
24. Капитал жеткіліктігі	41

Тәуелсіз аудиторлардың қорытындысы

«Заман-Банк» акционерлік қоғамының Акционері мен Директорлар кеңесіне

Біз қоса беріліп отырған «Заман-Банк» акционерлік қоғамының (бұдан әрі мәтін бойынша – «Банк») 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдайы туралы есептен, пайда мен шығыстар туралы есептен, жиынтық кіріс туралы есептен, капиталдағы өзгерістер туралы есептен және көрсетілген күнде аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы туралы есептен, сондай-ақ есеп саясатының маңызды аспектілері туралы ақпарат пен басқа да түсіндірме ақпараттан тұратын қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Қаржылық есептілікке қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Банк басшылығы осы қаржылық есептілікті Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірлеуге және дұрыс беруге, сондай-ақ басшылықтың пікірінше адал емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп айқындайтын ішкі бақылау процедуралары үшін жауап береді.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің міндетіміз жүргізілген аудиттің негізінде осы қаржылық есептілік туралы өз ойымызды білдіру болып табылады.

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар біздің әдеп нормаларын сақтауымызды, аудитті қаржылық есептілікте маңызды бұрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындай етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудит қаржылық есептілікте берілген сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдер алуға бағытталған процедуралардың орындалуын қамтиды. Шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан қаржылық есептіліктің едәуір бұрмалану тәуекелін бағалауды қоса алғанда, процедураларды таңдау аудитор тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор қаржылық есептілікті дайындау мен дұрыс беруге қатысты ішкі бақылау аспектілерін компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажет аудит процедураларын анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ Аудит таңдалған есеп саясатының орындылығы мен компанияның басшылығы жасаған бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін бағалауды және тұтас қаржылық есептіліктің берілуін бағалауды қамтиды.

Біз алған аудиторлық дәлелдер пікірімізді білдіруге жеткілікті әрі тиісінше деп санаймыз.

Қорытынды

Біздің ойымызша қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде «Заман-Банк» акционерлік қоғамының 2015 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін оның қаржы нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес лайықты түрде көрсетеді.

Ernst & Young LLP

Евгений Жемалетдинов

Евгений Жемалетдинов
Аудитор / «Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия: сериясы МФЮ-2,
№ 0000003, Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігімен 2005 жылғы 15 шілдеде
берілген.

Аудитордың 2003 жылғы 24 желтоқсандағы
№ 0000553 біліктілік куәлігі

2016 жылғы 13 сәуір

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП**2015 жылдың 31 желтоқсанына***(мың теңгемен)*

	Ескер.	2015	2014
Активтер			
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	2.510.673	2.593.226
Клиенттерге берілетін несиелер	6	12.188.539	11.232.037
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	7	42.341	47.807
Негізгі құралдар	8	27.131	35.465
Материалдық емес активтер	9	23.096	28.114
Қорлар	10	190.565	190.565
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер	12	10.569	—
Басқа да активтер	14	6.127	6.434
Активтер жиыны		14.999.041	14.133.648
Міндеттемелер			
Клиенттердің қаражаты	11	3.002.344	1.954.908
Корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы міндеттемелер	12	9.807	—
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелер	12	—	2.907
Шартты міндеттемелер бойынша резервтер	13	182.270	468.868
Басқа да міндеттемелер	14	98.096	47.897
Міндеттемелер жиыны		3.292.517	2.474.580
Капитал	15		
Жарғылық капитал		10.050.000	10.050.000
Қосымша төленген капитал		122.037	122.037
Бөлінбеген пайда		1.534.487	1.487.031
Капитал жиыны		11.706.524	11.659.068
Міндеттемелер мен капитал жиыны		14.999.041	14.133.648

Банк Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Гупало Елена Анатольевна

Басқарма Төрайымы

Сеитова Римма

Бас бухгалтер

2016 жылғы 13 сәуір

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП**2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

	Ескер.	2015	2014
Пайыздық кірістер			
Клиенттерге берілетін несиелер		1.358.463	1.317.924
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек		6.791	7.895
Несие мекемелеріндегі қаражат		259	212
РЕПО операциясынан түскен кіріс		—	2.220
		1.365.513	1.328.251
Пайыздық шығыстар			
Клиенттердің қаражаты		(5.686)	(32.840)
		(5.686)	(32.840)
Таза пайыздық кірістер		1.359.827	1.295.411
Қарыздардың құнсыздану резервін сторнациялау/ (есептеу)	6	(814.666)	21.954
Несиелердің құнсыздану резервінен кейінгі таза пайыздық кірістер		545.161	1.317.365
Комиссиялық ақы мен алымдар күйіндегі таза кірістер	17	136.806	128.332
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер	18	253.136	180.081
Басқа да кірістер		2.110	3.406
Пайыздық емес кірістер		392.052	311.819
Қызметкерлер құрамының шығыстары	19	(273.626)	(203.462)
Басқа да операциялық шығыстар	19	(167.035)	(236.075)
Резервтерді құрудан және құнсыздануынан болған басқа да шығыстар	13	286.598	(468.868)
Пайыздық емес шығыстар		(154.063)	(908.405)
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда		783.150	720.779
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	12	(157.306)	(142.390)
Бір жылғы пайда		625.844	578.389
Өзге жиынтық кіріс		—	—
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны		625.844	578.389

5-41 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП**2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Бөлінбеген пайда	Капитал жиыны
2013 жылдың 31 желтоқсанына	10.050.000	122.037	908.642	11.080.679
Бір жылғы жиынтық кіріс	–	–	578.389	578.389
2014 жылдың 31 желтоқсанына	10.050.000	122.037	1.487.031	11.659.068
Бір жылғы жиынтық кіріс	–	–	625.844	625.844
Акциянерлерге арналған дивидендтерді төлеу (15-ескертуге)	–	–	(578.388)	(578.388)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	10.050.000	122.037	1.534.487	11.706.524

5-41 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП**2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

	<i>Ескер.</i>	2015	2014
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Түскен пайыздар		1.160.473	1.182.463
Төленген пайыздар		(2.534)	(29.806)
Комиссиялық ақы және түскен алымдар		157.053	141.715
Комиссиялық ақы және төленген алымдар		(3.761)	(2.855)
Шетел валюталарымен операциялар бойынша шығыстарды шегере отырып іске асырылған кірістер		17.988	22.626
Басқа да түскен кірістер		2.110	3.380
Қызметкерлерге төленген шығыстар		(235.432)	(201.621)
Басқа да төленген операциялық шығыстар		(149.249)	(246.032)
Операциялық активтер мен міндеттемелерге өзгерістер енгізілгенге дейінгі операциялық қызметтен болған ақша ағындары		946.648	869.870
<i>Операциялық активтердің таза (көбеюі)/азаяуы</i>			
Несие мекемелеріндегі қаражат		(31)	22
Клиенттерге берілетін несиелер		(1.462.491)	(1.713.732)
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек		7.954	15.959
Басқа да активтер		1.211	28.316
<i>Операциялық міндеттемелердің таза көбеюі/(азаяуы)</i>			
Клиенттердің қаражаты		1.173.338	(1.293.815)
Басқа да міндеттемелер		(2.634)	30.891
Корпоративтік табыс салығына дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза жұмсалуды		663.995	(2.062.489)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар		(158.356)	(178.632)
Операциялық қызметте ақша қаражатының таза жұмсалуды		505.639	(2.241.121)
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша ағындары			
Репо операциясынан түскен кіріс		–	504.000
Негізгі құралдарды өткізуден түскен түсімдер		–	4.000
Негізгі құралдарды сатып алу	8	(4.653)	(5.636)
Материалдық емес активтерді сатып алу	9	(5.151)	(9.112)
Инвестициялық қызметтен болған ақша қаражатының таза түсімі		(9.804)	493.252
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымдары			
Акционерлерге арналған төленген дивидендтер	15	(578.388)	–
Қаржылық қызметтен түскен таза ақша қаражаты		(578.388)	–
Ақша қаражатындағы және олардың баламаларындағы таза өзгеру		(82.553)	(1.747.869)
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		2.593.226	4.341.095
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен олардың баламалары	5	2.510.673	2.593.226

5-41 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. Негізгі қызмет бағыттары

«Заман-Банк» акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «Банк») Қазақстан Республикасындағы өз қызметін 1991 жылдан бері жүзеге асырып келеді. Банк халықтың салымдарын қабылдап, несиелер береді және Қазақстан бойынша, сол сияқты одан тыс жерлерге ақша қаражатын аударады, валюталарды айырбастау операцияларын жүргізеді, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚРҰБ») 2013 жылғы 12 маусымда берген №1.1.11 лицензияның негізінде заңды және жеке тұлғаларға басқа да банк қызметтерін көрсетеді. Банк қызметін ҚРҰБ реттейді.

Банк салымдарды сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады. Бұл жүйе қазақстандық заңдар мен нормативтік-құқықтық актілердің негізінде қызмет етеді, ал оның басқарылуын «Қазақстандық кепілдікпен сақтандыру қоры» АҚ жүзеге асырады. Сақтандыру Банк міндеттемелерін өтейді: банкрот болған және ҚРҰБ банк қызметін жүзеге асыруға арналған лицензияны шақыртып алған жағдайда әрбір жеке салымшы алдында ұлттық валютада кепілдік берілетін депозиттер бойынша 10.000 мың теңгеге дейін және шетел валютасында кепілдік берілетін депозиттер бойынша 5.000 мың теңгеге дейін.

Банктің басты кеңсежайының заңды мекенжайы: Маңхүр Жүсіп көшесі, 111А, 141206, Екібастұз к., Қазақстан Республикасы.

2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банк акционерлері келесі заңды және жеке тұлғалар болды:

Акционер	2015 (%)	2014 (%)
Абгужинов А.Т.	61,9	61,9
Абгужинов Т.С.	29,0	29,0
Жеке Секторды Дамыту жөніндегі Исламдық Корпорация	5,0	5,0
Басқа да акционерлер жеке 3% кем иелік ететіндер	4,1	4,1
Жиыны	100,0	100,0

2015 жылғы 31 желтоқсанда Директорлар кеңесі мүшелерінің және Басқарма мүшелерінің бақылауында Банктің 30% немесе 2.991.021 акциясы (2014 жылы: 30% немесе 2.991.021 акция) болды.

2013 жылғы Жеке Секторды Дамыту жөніндегі Исламдық Корпорация («ИДК») Банкті оның қол қойылған және төленген капиталының 35% дейінгі мөлшердегі күтілетін салымдармен Ислам Банкіне айналдыру ниеті туралы жария етті. 2014 және 2015 жылдары Банк исламдық қаржыландыру бойынша кеңес алды және Қазақстан Республикасында Ислам банкіне айналуы жоспарлап отыр.

2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі

Жалпы ақпарат

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі мәтін бойынша – «ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

Қаржылық есептілік «Есеп саясатының негізгі ережелері» бөлімінде аталып өткенді қоспағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды. Осы қаржылық есептілік акция сомаларын қоспағанда және егер өзгесі көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен (бұдан әрі мәтін бойынша – «теңге») көрсетілген.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Есеп саясатындағы өзгерістер

Банк 2015 жылғы 1 қаңтарда басталған жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енген келесі қайта қаралған ХҚЕС пен түсіндірулерді қолданды:

19 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Белгіленген төлемдері бар бағдарламалар: жұмыскерлердің жарналары»

19 ХҚЕС (IAS) компаниядан белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламаларын есепке алу кезінде жұмыскерлердің немесе үшінші тұлғалардың тарапынан жарналарды ескеруін талап етеді. Егер мұндай жарналар қызметтермен байланысты болса, олар қызмет құнын азайту арқылы қызметтерді көрсету кезеңдеріне жатқызылуы тиіс. Түзетулер, егер жарна көлемі жұмыс өтіліне тәуелді болмаса, компания оларды қызметтерді көрсету кезеңдеріне бөлудің орнына оларды тиісті қызметтер көрсетілген кезеңде қызмет құнының азаюы ретінде мойындауға құқылы екендігін түсіндіреді. Бұл түзетулер Корпорацияға әсерін тигізбейді, өйткені Корпорацияның жұмыскерлердің немесе үшінші тұлғалардың тарапынан жарналарды көздейтін белгіленген төлемдері бар бағдарламалары жоқ.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатындағы өзгерістер (жалғасы)

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер: циклі 2010-2012 жж.

Мұндай жетілдірулер 2014 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді. Бұл түзетулер Банкке айтарлықтай ықпалын тигізбейді деп күтілуде. Оларға келесі өзгерістер кіреді:

2 ХҚЕС (IFRS) «Акцияларға негізделген төлем»

Бұл жақсарту перспективті түрде қолданылады және қызмет ету мерзімінің талаптарын және өту шарттары болып табылатын қызмет талаптарын анықтауға қатысты түрлі мәселелерді түсіндіреді, оның ішінде:

- Қызмет ету шарты қызмет ету мерзімінің шартын қамтуы тиіс;
- Қызметтің белгілі бір нәтижелеріне қарсы агенттің қызметтерді көрсетуі уақытында қол жеткізілуі тиіс;
- Қызметтің белгілі бір нәтижелері операцияларға немесе компанияның немесе дәл сол топқа кіретін басқа компаниялардың қызметіне жатуы тиіс;
- Қызмет ету шарты нарықтық болуы мүмкін немесе болмауы да мүмкін;
- Егер қарсы агент, себебіне қарамастан, өту кезеңінде қызмет көрсетуін тоқтатса, қызмет ету шарты орындалмаған болып есептеледі.

Бұл түзетулер Банктің есеп саясатына әсерін тигізбейді.

13 ХҚЕС (IFRS) «Әділ құнды бағалау»

13 ХҚЕС-ке (IFRS) бұл түзету Тұжырым жасауға арналған негіздерде қысқа мерзімді дебиторлық әрі кредиторлық берешек белгіленген пайыздық мөлшерлемесіз, егер дисконттау әсері елеусіз болса, жазылып берілген шоттар сомасында ескерілуі мүмкін екендігін түсіндіреді. Мұндай тәсіл Корпорацияның ағымдағы есеп саясатына сәйкес келеді және сондықтан бұл түзету оның есеп саясатына әсер етпейді.

16 ХҚЕС-ке (IAS) «Негізгі құралдар» және 38 ХҚЕС-ке (IAS) «Материалдық емес активтер»

Түзетулер ретроспективті түрде қолданылады және 16 ХҚЕС (IAS) пен 38 ХҚЕС (IAS) ережелерін түсіндіреді, әрі оларда актив оның жалпы не болмаса таза баланстық құнына қатысты қадағаланатын деректердің негізінде қайта бағалануы мүмкін екендігі баян етіледі. Сонымен бірге, жинақталған амортизация активтің жалпы баланстық құны мен оның баланстық құны арасындағы айырма ретінде айқындалған.

24 ХҚЕС (IAS) «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету»

Түзету ретроспективті қолданылады және басқарушы компания (негізгі басқарушы персонал ретінде қызмет көрсететін компания) байланысты тарап болып табылатындығын және байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсетуге қосылатындығын түсіндіреді. Сонымен бірге, басқарушы компанияны тартатын ұйым басқарушы компанияның қызметтеріне жұмсалатын шығыстар туралы ақпаратты ашып көрсетуі тиіс. Бұл түзету Корпорацияға әсер етпейді, өйткені ол негізгі басқарушы персоналдың қызметтерін көрсету үшін басқа компанияларды тартпайды.

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жақсартулар: кезеңі 2011-2013 жылдар

Мұндай жетілдірулер 2014 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді. Бұл түзетулер Банкке айтарлықтай ықпалын тигізбейді деп күтілуде. Оларға келесі өзгерістер кіреді:

13 ХҚЕС (IFRS) «Әділ құнды бағалау»

Түзету перспективті түрде қолданылады және әділ құнды портфель деңгейінде бағалау мүмкіндігін көздейтін 13 ХҚЕС-тен (IFRS) босату тек қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерге ғана емес, сол сияқты 9 ХҚЕС-тің (IFRS) (немесе 39 ХҚЕС-тің (IAS), қолданылуына қарай) қолданылу аясындағы басқа да шарттарға қолданыла алатындығын түсіндіреді. Корпорация әділ құнды портфель деңгейінде бағалау мүмкіндігін көздейтін 13 ХҚЕС-тен (IFRS) босатуды қолданбайды.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатындағы өзгерістер (жалғасы)

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жақсартулар: кезеңі 2011-2013 жылдар (жалғасы)

40 ХҚЕС (IAS) «Инвестициялық мүлік»

40 ХҚЕС-те (IAS) қосымша қызметтердің сипаттамасы инвестициялық мүліктің және меншік иесі алып отырған жылжымайтын мүліктің (яғни негізгі құралдар) ара жігін ажыратады. Түзету перспективті түрде қолданылады және мәміленің активті сатып алуы немесе бизнесті біріктіру болып табылатындығын анықтау үшін 40 ХҚЕС (IAS) қосымша қызметтердің сипаттамасы емес, 3 ХҚЕС (IFRS) ережелері қолданылатындығын түсіндіреді. Алдыңғы кезеңдерде Корпорация мәміленің активті сатып алу немесе бизнесті біріктіру болып табылатындығын анықтау үшін 40 ХҚЕС (IAS) емес, 3 ХҚЕС (IFRS) пайдаланды. Осылайша, бұл түзету Корпорацияның есеп саясатына әсерін тигізбейді.

«Күшіне енген ХҚЕС» анықтамасы – 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер

Бұл түзету Тұжырым жасауға арналған негізде компания қолдану үшін ағымдағы не болмаса жаңа, бірақ мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат беретін қолдануға міндетті емес стандартты, стандарттардың кез келгені ХҚЕС –ке сәйкес компанияның бірінші есептілігінде көрсетілген барлық кезеңдерде бірізді етіп қолданылады деген талаппен таңдай алатындығын түсіндіреді. Банк есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес жасайтындықтан, бұл стандарт оған қолданылмайды.

Әділ құнды бағалау

Банк мұндай қаржы құралдарын, сауда және сату үшін қолда бар бағалы қағаздар, туынды құралдар ретінде және инвестициялық жылжымайтын мүлік сияқты қаржылық емес активтерді әрбір есепті күнге әділ құны бойынша бағалайды. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат *21-ескертепде* ашылып көрсетіледі.

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміленің шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- немесе негізгі нарықта жоқтығының талаптарында, бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта жасалатындығын болжайды.

Банктің негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізу мүмкіндігі болуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің ең үздік мүдделерінде әрекет етеді деп болжануда. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланудан немесе оны мұндай активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын басқа нарық қатысушысына сатудан болатын экономикалық пайданы жасау мүмкіндігін ескереді.

Банк қалыптасқан жағдайда қолайлы болатын және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болатын деректер қолжетімді болатын бағалау әдістемелерін пайдаланады, бұл ретте орынды байқалатын бастапқы деректерді барынша және байқалмайтын бастапқы деректерді мейлінше пайдаланады.

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер төменде сипатталған әділ құн көздерінің иерархиясы шеңберінде жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде жіктеледі:

- 1-деңгей – Ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (кандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері;
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта байқалатын болып табылмайтын бағалау үлгілері.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Қаржылық есептілікте мерзімді негізде мойындалатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Банк әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайта талдай отырып (жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархия көздерінің деңгейлері арасында аудару фактісін айқындайды.

Қаржы активтері

Бастапқы тану

39 ХҚЕС (IAS) ережелеріне сәйкес қаржы активтері пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері; несиелер және дебиторлық берешек; өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар; сату үшін қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Есепке алуда қаржы активтерін бастапқы бейнелеу кезінде Банк оларға тиісті санат береді және одан кейін төменде сипатталған белгілі бір жағдайларда қаржы активтерін қайта жіктей алады.

Мойындау күні

Қаржы активтерін сатып алу және сату бойынша барлық стандарт операциялар операция мерзімінде, яғни Банк өзіне активті сатып алу бойынша міндеттеме алатын мерзімде бейнеленеді. Сатып алу немесе сату бойынша стандартты операцияларға қаржы активтерін сатып алу немесе сату операциялары жатады, әрі солардың шеңберінде активтерді заңнамада белгіленген немесе нарықта қабылданған мерзімде жеткізу талап етіледі.

Несиелер мен дебиторлық берешек

Несиелер мен дебиторлық берешек – белсенді нарықта айналысқа түспейтін тіркелген немесе анықталатын төлемдері бар туынды емес қаржы активтері. Олар дереу сатуға немесе жақын арада сатуға арналмаған және сату үшін қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар немесе саудалық бағалы қағаздар ретінде жіктелмеген. Мұндай активтер пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып амортизациялық құн бойынша көрсетіледі. Мұндай активтер бойынша кірістер мен шығыстар мұндай активтер есептен шығарылған немесе құнсызданған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Қаржы активтерін қайта жіктеу

Егер саудаға арналған деп жіктелген туынды емес қаржы активіне қатысты жақын арада сату ниеті болмаса, ол мынадай жағдайларда пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтерінің санатынан қайта жіктелуі мүмкін:

- жоғарыда көрсетілген несиелер мен дебиторлық берешек анықтамасына жауап беретін қаржы активі Банктің осы активті көз жетерлік болашақта немесе өтеуге дейін ұстау ниеті және мүмкіндігі болса, несиелер мен дебиторлық берешек санатына қайта жіктелуі мүмкін;
- өзге қаржы активтері сату үшін қолда бар немесе өтеуге дейін ұсталатын активтер санатына өте сирек жағдайларда қайта жіктелуі мүмкін.

Несиелер мен дебиторлық берешектің анықтамасына сәйкес келетін болса, сату үшін қолда бар актив ретінде жіктелген қаржы активі Банктің осы активті көз жетерлік болашақта немесе өтеуге дейін ұстау ниеті және мүмкіндігі болса, несиелер мен дебиторлық берешек санатына қайта жіктелуі мүмкін.

Қаржы активтері қайта жіктеу күніне әділ құны бойынша қайта жіктеледі. Пайдада мен залалдарда бұрын мойындалған кірістер мен шығыстар қайтарылмайды. Қайта жіктеу мерзіміндегі қаржылық активтің әділ құны оның жаңа бастапқы немесе амортизацияланған құнына айналады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламалары қандай да бір шарттық міндеттемелер жүктелмеген қолма-қол қаражат және пайда болған күннен бастап тоқсан күннің ішінде өтеу мерзімі бар ҚРҰБ-дағы және басқа да банктердегі қаражат жатады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

«Репо» және кері «репо» шарттары және бағалы қағаздармен жасалатын қарыз операциялары

Бағалы қағаздарды сату және кері сатып алу шарттары («репо» шарттары) есептілікте қаржыландырудың құнсызданған операциялары ретінде көрсетіледі. «Репо» шарттары бойынша іске асырылған бағалы қағаздардың қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленуі жалғастырылады және қарсы агенттің келісімшарт немесе жалпылама қабылданған тәжірибе талаптарынан шығатын осы бағалы қағаздарды сатуға немесе қайта кепілге қоюға құқығы болған жағдайда, «репо» шарттары бойынша кепілзат есебінде берілген бағалы қағаздардың санатына ауыстырылады. Тиісті міндеттемелер несиелік ұйымдар немесе клиенттер қаражатының құрамына енгізіледі. Кері сату (кері «репо») шарттары бойынша бағалы қағаздар сатып алу жағдаятқа қарай несиелік ұйымдар немесе клиенттерге берілетін несиелер қаражатының құрамында бейнеленеді. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасының арасындағы айырма пайыздар ретінде қаралады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша «репо» шарттары қолданысы мерзімі ішінде есептеледі.

Қарсы агенттерге қарыз шарттарында берілген бағалы қағаздар қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілуін жалғастырады. Қарыз шарттарында тартылған бағалы қағаздар олар үшінші тұлғаларға сатылған кезде ғана қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі. Мұндай жағдайда сатып алу-сату мәмілесі саудалық бағалы қағаздармен операциялар бойынша шығыстарды шегере отырып кірістер құрамында пайда мен зияндар туралы есепте ескеріледі. Осындай бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттеме сауда операциялары жөніндегі міндеттемелердің құрамында әділ құн бойынша көрсетіледі.

Қарыз қаражаты

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдастары міндеттемелер ретінде жіктеледі, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Банктің ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін жеткізу не болмаса меншікті үлес құралдарының тіркелген санына ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасына айырбас арқылы міндеттемені өзге тәсілмен орындауға міндеттемесі болса. Мұндай құралдарға несиелік ұйымдардағы қаражат, клиенттердің қаражаты, субординацияланған борыш кіреді. Бастапқыда мойындалғаннан кейін қарыз қаражаты пайыздың тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Кірістер мен шығыстар міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайда мен зиян құрамында бейнеленеді.

Жалдау

Қаржылық жалдау – Банк жалға беруші ретінде

Банк жалдау төлемдері бойынша дебиторлық берешекті жалдау мерзімінің басталу күнінен бастап жалға жасалған таза инвестицияларға тең болатын сомада көрсетеді. Қаржылық кіріс таза өтелмеген инвестицияға пайданың тұрақты кезеңді нормасын көрсететін үлгіге негізделеді. Бастапқыда тікелей шығыстар лизинг бойынша дебиторлық берешекті бастапқы бағалауға косылады.

Операциялық жалдау – Банк жалдаушы ретінде

Мүлікті жалдау операциялық жал ретінде жіктеледі, әрі мұндайда жалға беруші жалдау нысанына меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде өзіне сақтап қалады. Операциялық жалдау шарты бойынша төлемдер жалдау мерзімі ішінде бірдей шығыстарға жатқызылады және өзге операциялық шығыстар құрамында ескеріледі.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарын бағалау

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдары әділ құны бойынша бағаланады, әрі ол солармен тікелей байланысты комиссиялар мен шығындарды ескере отырып пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын құралдар болған жағдайда түзетіледі.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарын бағалау (жалғасы)

Бастапқы тану кезіндегі қаржы құралының әділ құнының ең жақсы растауы мәміле бағасы болып табылады. Егер Банк бастапқы тану кезіндегі әділ құн мәміле бағасынан ерекшеленеді деген тұжырымға келсе:

- егер әділ құн ұқсас актив немесе міндеттеме үшін белсенді нарықтағы баға белгілеулермен расталса (яғни 1-деңгейдегі бастапқы деректер) немесе тек бақыланатын нарықтардың ғана деректерін пайдаланатын бағалау әдісіне негізделсе, Банк бастапқы тану кезіндегі әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы айырманы кіріс немесе шығыс ретінде мойындайды;
- қалған барлық жағдайларда қаржы құралының бастапқы бағалануы бастапқы тану кезіндегі әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы айырманы келешек кезеңдерге жатқызу үшін түзетіледі. Бастапқы танылғаннан кейін Банк кейінге қалдырылған айырманы кіріс немесе шығыс ретінде тек егер бастапқы деректер қадағаланатынға айналғанда ғана не болмаса құралдың танылуы тоқтағанда мойындайды.

Қаржы активтерін өзара есепке алу

Қаржылық жағдай туралы есепте тек таза сальдоны бейнелей отырып, қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу өзара есепке алуды жүргізуге заңды бекітілген құқық және бір мезгілде міндеттемені реттеумен активті іске асыру ниеті болған кезде ғана жүзеге асырылады. Есепке алу құқығы келешектегі оқиғаға негізделмеуі тиіс және барлық келесі жағдайларда заңды күшке ие болуы тиіс:

- әдеттегі қызметтің барысында;
- міндеттемелер орындалмаған жағдайда; және
- ұйым немесе қарсы агенттердің біреуі дәрменсіз немесе банкрот болып қалған жағдайда.

Бұл, әдетте, өзара есепке алу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте толық соммада көрсетіледі.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Банк қаржы активі құнсыздануының объективті белгілерінің болуын бағалайды. Қаржы активі активті бастапқы танудан кейін орын алған бір немесе одан артық оқиға (орын алған «шығынның туындау жағдайы») нәтижесінде құнсызданудың объективті дәлелі болған және шығын орын алған жағдай (немесе жағдайлар) сенімді түрде бағалауға болатын қаржы активі мен қаржы активтерінің тобынан күтілетін болашақ ақша қаражаты ағымдарына әсер еткен жағдайда ғана құнсызданған ретінде шартты түрде белгіленеді. Құнсыздану белгілеріне қарыз алушының айтарлықтай қаржылық қиындықтарының болуы, пайыздардың немесе негізгі қарыз сомасының төлемдері бойынша міндеттемелерді бұзуы, банкротқа ұшыраудың немесе қаржылық қайта ұйымдастырудың жоғары ықтималдылығы, сондай-ақ бақыланатын нарықтан алынатын ақпарат негізіндегі дәлел, күтілетін болашақ ақша қаражаты ағымдарының азаюы, мысалы мерзімі өткен төлемдер деңгейіндегі немесе активтер бойынша шығындармен ортақтастырылатын экономикалық жағдайлардағы өзгерістер кіреді.

Несиелік ұйымдардағы қаражат және клиенттерге берілген несиелер

Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын басқа банктердегі қаражат пен клиенттерге берілетін несиелерге қатысты Банктің ең бірінші дербес негізде жеке маңызды қаржы активтері үшін немесе жеке маңызды болып табылмайтын қаржы активтері үшін тұтас құнсызданудың объективті белгілері болуын бағалайды.

Егер Банк жеке негізде бағаланған қаржы активі бойынша оның маңызды болып табылатындығына қарамастан құнсызданудың объективті белгілері жоқ деп шешсе, Банк бұл активті несиелік тәуекелдің осыған ұқсас сипаттамалары бар қаржы активтері тобына қосады. Соған қатысты құнсыздану шығындары мойындалатын дербес негізде құнсыздану мәніне бағаланатын активтер жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағаланбауы тиіс.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Несиелік ұйымдардағы қаражат және клиенттерге берілген несиелер (жалғасы)

Құнсызданудан шығынға ұшыраудың объективті дәлелдері болған жағдайда, шығын сомасы активтердің баланстық құны мен акшалай қаражаттың болашақ бағалау ағымдарының келтірілген құнының (әлі ұшырамаған несиелер бойынша болашақ күтілетін шығындарды ескермейтін) арасындағы айырманы білдіреді. Активтің баланстық құны резерв шотын пайдалану есебінен төмендейді және шығын сомасы пайда немесе зиян құрамында танылады. Пайыздық кірістер актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде төмендетілген баланстық құн бойынша есептелуін жалғастырады. Өтеудің нақты перспективалары болмаған және барлық қамтамасыз ету іске асырылған немесе Банкке берілген жағдайда, несиелер мен тиісті резерв есептен шығарылады. Егер келесі жылы құнсыздану шығындарын бағалау сомасы құнсыздану шығындары танылғаннан кейін болған оқиғаларға байланысты көбейсе немесе азайса, бұрын танылған құнсыздану шығындарының сомасы резерв шотын түзету арқылы көбейтіледі немесе азайтылады. Егер есептен шығару кейіннен қалпына келтірілетін болса, онда қалпына келтіру сомасы жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі.

Болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Егер несие ауыспалы пайыздық мөлшерлеме бойынша берілген болса, онда құнсыздану шығындарын бағалау үшін дисконттау мөлшерлемесі ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлеме болады. Қамтамасыз ету ретінде берілген қаржылық активтер бойынша болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құнының есебі өндіру мүмкіндігінің болуына қарамастан қамтамасыз етуді алу мен іске асыру шығындары шегерілген өндіріп алу жағдайында алынуы мүмкін акшалай қаражатты бейнелейді.

Құнсыздану белгілерінің болуын жиынтық бағалау мақсатында қаржы активтері тәуекелдің актив түрі, сала, қамтамасыз ету түрі, төлемдердің уақытылы болуы және басқа да факторлар сияқты сипаттамалары ескеріле отырып топтарға бөлінеді.

Құнсыздануы жиынтық негізде бағаланатын қаржылық активтер тобы бойынша болашақ ақша ағымдары активтер бойынша шығындарға, топ активтерінің сипаттамасына ұқсас несиелік тәуекелдердің сипаттамасына қатысты тарихи ақпарат негізінде анықталады.

Шығындар бойынша тарихи ақпарат шығындар бойынша тарихи ақпарат бар жылдарға әсерін тигізбеген қолданыстағы талаптардың әсерін бейнелеу және осы сәтте жоқ тарихи кезең үшін талаптардың әсерін жоққа шығару мақсатында бақыланатын нарықтағы ағымдық ақпарат негізінде түзетіледі. Болашақ ақша ағымдарының өзгерістерін бағалау әрбір жыл үшін бақыланатын нарықтағы тиісті ақпараттың өзгерістерін бейнелейді және сәйкес келеді (мысалы, жұмыссыздық деңгейіндегі, жылжымайтын мүлік бағаларындағы, тауар бағаларындағы, төлем мәртебесіндегі немесе топ шеккен залалдар мен мөлшерінің дәлелі болатын басқа факторлардағы өзгерістер). Келешек ақша ағымдарын бағалау үшін пайдаланылатын әдістеме мен жорамалдар шығындарды бағалау мен нақты нәтижелер арасындағы алшақтықты қысқарту үшін үнемі қайта қаралып отырады.

Қарыздарды қайта құрылымдау

Кепіл затын өндіріп алудың орнына, мүмкіндігіне қарай, Банк несиелер бойынша талаптарды қайта қарастыруға тырысады, мысалы, төлемнің шарттық мерзімдерін ұзартып, несие берудің жаңа талаптарын келіседі.

Мұндай қайта құрылымдаудың есебі келесі тәсілмен жасалады:

- Егер несиенің валютасы өзгерсе, алдыңғы несиенің мойындалуы токтатылады, ал жаңа несие қаржылық жағдай туралы есепте мойындалады;
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының қаржылық қиындықтарымен негізделмесе, Банк төменде сипатталған қаржылық міндеттемелердің мойындалуын тоқтату үшін қолданылатын әдіске ұқсас әдісті қолданады;
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының қаржылық қиындықтарымен негізделсе және несие қайта құрылымдаудан кейін құнсызданған болып есептелсе, Банк жаңа талаптарға сәйкес бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған келешек ақша ағымдарының келтірілген құны мен қайта құрылымдауға дейінгі ағымдағы құн арасындағы айырманы есепті кезеңде құнсыздану шығыстарының құрамында мойындайды. Егер несие қайта құрылымдаудың нәтижесінде құнсызданбаған болса, Банк тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта есептейді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Қарыздарды қайта құрылымдау (жалғасы)

Несие, егер ол бойынша талаптар қайта қаралса, мерзімі өткен болып табылмайды. Банк басшылығы болашақ төлемдерді жасаудың барлық критерийлерін және олардың мүмкіндіктерін сақтауында көз жеткізу үшін қайта құрылымдалған несиелерді үнемі қайта қарап отырады. Мұндай несиелер жеке немесе жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағалануын жалғастырады немесе олардың өтелетін құны несие бойынша бастапқы немесе ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып бағаланады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активінің (немесе, қолданылатын жерде – қаржы активінің бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігі) мына жағдайларда танылуы тоқтатылады:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Банк активтен келетін ақша ағындарын алу құқығын берсе немесе алған ақша ағындарын толығымен елеулі кешіктіругіз «транзиттік» келісім талаптарында үшінші тарапқа аудару міндеттемесін қабылдаса; сондай-ақ;
- Банк (а) не активтен түсетін бүкіл пайда мен тәуекелді түгелімен дерлік берсе, (б) не бермесе, алайда активтен түсетін пайда мен тәуекелді өзінде де сақтамайтын болса, бірақ осы активтің бақылануын берсе.

Егер Банк активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын оған байланысты бүкіл пайда мен тәуекелді бермей де, өзінде сақтамай да, сондай-ақ активтің бақылануын бермей де берсе, мұндай актив есепке алуда Банктің бұл активтегі қатысуын жалғастыратын шекте бейнеленеді. Берілген актив бойынша кепілдеме нысанындағы активке қатысуды жалғастыру Банкке төлемге берілуі мүмкін өтемнің ең жоғарғы мөлшері мен активтің бастапқы баланстық құны мәндерінің ең азы бойынша бағаланады.

Егер одан әрі жалғасатын активке қатысу берілетін активке сатылған және/немесе сатып алынған опцион (есебі нетто-негіздегі ақша қаражатымен жүргізілетін опцион немесе ұқсас құрал да кіреді) нысанын қабылдаса, Банктің одан әрі жалғасатын қатысуының мөлшері – әділ құны бойынша бағаланатын актив бойынша сатуға арналған опцион (опцион «пут») (есебі нетто-негіздегі ақша қаражатымен жүргізілетін опцион немесе ұқсас құрал да кіреді) сатылған жағдайды қоспағанда, Банк өтемін төлеп ала алатын берілетін актив құны. Бұл жағдайда Банктің одан әрі жалғасатын қатысуының мөлшері екі көлемнің: берілетін активтің әділ құны мен опционның орындалу бағасының ең азы ретінде анықталады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттеме тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда есептен алынады.

Қолданыстағы бір қаржылық міндеттемені сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемеге елеулі ерекшеленетін талаптарда ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеме талаптарына елеулі өзгерістер енгізілген жағдайда, бастапқы міндеттеме есептен алынады, ал жаңа міндеттеме пайда немесе зиян құрамында міндеттемелердің баланстық құнындағы айырма таныла отырып, есепке алуда бейнеленеді.

Қаржылық кепілдік шарттары

Әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Банк кепілдемелер нысанында қаржылық кепілдемелер береді. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда алынған комиссия мөлшерінде «Басқа да міндеттемелер» бабы бойынша әділ құны бойынша қаржылық есептілікте танылады.

Бастапқы танудан кейін Банк міндеттемесі әрбір кепілдеме шарты бойынша екі көлемнің: амортизациялық комиссия сомасы немесе кепілдік бойынша туындайтын қаржылық міндеттемені реттеу үшін қажетті шығындардың ең жақсы бағасы.

Қаржылық кепілдеме шарттарына байланысты міндеттеменің көбеюі жиынтық кіріс туралы есепте ескеріледі. Алынған комиссия кепілдік шартының қолданылу мерзімі ішінде тең негізде жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есептеледі.

Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер баланстық міндеттемелер әдісін пайдалана отырып, барлық уақытша айырмашылықтарына қатысты есептеледі. Мерзімі ұзартылған табыс салығы активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша қаржылық есептілік максаттары үшін көрсетіледі.

Мерзімі ұзартылған салық активтері салықтық базаны азайтатын осы уақытша айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін болашақта салық салынатын пайда алу ықтималдылығы бар дәрежеде ғана көрсетіледі. Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер активті өткізу немесе күшіне енген немесе есепті күнге нақты күшіне енген заңнамаға сүйенсе отырып міндеттемені реттеу кезеңінің ішінде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Сонымен қатар Қазақстан Республикасында Банктің қызметіне қатысты пайдаланылатын түрлі операциялық салықтар қолданылады. Осы салықтар корпоративтік табыс салығынан басқа жиынтық кіріс туралы есепте салықтар құрамында көрсетіледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген, күнделікті қызмет көрсету шығыстары ескерілмеген нақты құны бойынша бейнеленеді. Мұндай құнға, егер олар мойындау критерийлеріне жауап берсе, орын алу фактісі бойынша танылатын құрал-жабдықты ауыстыруға байланысты шығындар кіреді.

Бұл активтің баланстық құнын өтеудің мүмкін еместігін көрсететін оқиғалар мен жағдайлардағы өзгерістер туындаған жағдайда, негізгі құралдардың баланстық құнының құнсыздануы бағаланады.

Активтің амортизациясы ол пайдалану үшін қол жетімді болғанда ғана басталады. Амортизация келесі есептік мөлшерлемелердің негізінде желілік тәсілмен есептеледі:

	Амортизация мөлшерлемелері
Компьютерлер және офистік жабдықтар	20-50%
Көлік құралдары	15-20%
Жиһаз	15-20%
Жер	0%

Қалдық құны, пайдалы қызмет мерзімі және активтердің амортизациясын есептеу әдістемелері әрбір есепті жыл соңында сарапталады және қажет болған жағдайда түзетіледі.

Жөндеу және қайта салу шығыстары олардың туындауына қарай шығыстарға жатқызылады және капиталдандырылуы тиіс жағдайларды қоспағанда, өзге операциялық шығыстар құрамына енгізіледі.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтама мен лицензиялар кіреді.

Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Бизнесті біріктіру операциясының шеңберінде сатып алынған материалдық емес активтердің нақты құны сатып алу күніне олардың әділ құнын білдіреді. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген нақты құны бойынша көрсетіледі. Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет етуінің шектелген немесе белгіленбеген мерзімі бар. Шектелген пайдалы пайдалану мерзімі бар материалдық емес активтер 1-ден 7-ға дейінгі жылды құрайтын пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады, мүмкін құнсыздану белгілері болған жағдайда, құнсыздану мәніне сарапталады. Шектелген пайдалы пайдалану мерзімі бар материалдық емес активтердің амортизациясы кезеңі мен оны есептеу әдісі кем дегенде әрбір есепті жылдың соңында қайта қаралады.

Резервтер

Егер Банктің өткеніндегі белгілі бір оқиғаның салдарынан реттелуі ықтималдылықтың үлкен дәрежесіндегі болашақ экономикалық пайданы қамтитын ресурстар шығысын талап ететін және сенімділіктің жеткілікті дәрежесінде бағалауға болатын заңды немесе ерікті түрде қабылдаған міндеттемелері болса, резервтер танылады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қызметкерлерді зейнетақымен қамсыздандыру және басқа да жеңілдіктер бойынша міндеттемелер

Банктің қызметкерлерге ағымдағы жалпы төлемдерден пайыз ретіндегі жұмыс берушінің ағымдық жарналарының есебі көзделетін Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа зейнетақылық қамсыздандырудың қосымша схемалары жоқ. Мұндай шығыстар тиісті жалақы қатысты болатын есепті кезеңде көрсетіледі. Мұнымен қатар еңбек қызметі тоқтатылған соң Банктің қызметкерлер үшін айтарлықтай жеңілдіктері жоқ.

Жарғылық капитал

Жарғылық капитал

Жай акциялар және өтелуге жатпайтын кумулятивті емес, артықшылықты акциялар капитал құрамында көрсетіледі. Бизнесті біріктіру жағдайларын қоспағанда, жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тараптардың қызметіне ақы төлеу шығыстары осы эмиссиялар нәтижесінде алынған соманың кемігілуі ретінде капитал құрамында бейнеленеді. Алынған қаражаттың әділ құнының шығарылған акциялардың атаулы құнынан асып кету сомасы қосымша капитал ретінде бейнеленеді.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады. Шартты активтер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер Банк экономикалық пайда алады деген жоғары ықтималдылық болса, және егер түсімнің сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Шоғырландырылған қаржылық есептілікте түсімді тану үшін мынадай критерийлер орындалуы тиіс:

Пайыздық және дәл сондай кірістер мен шығыстар

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары мен саудаға деп жіктелген пайыздық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар дисконттау кезіндегі тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша бейнеленеді, ол бойынша қаржылық құралды пайдаланудың болжалды мерзімі ішінде немесе қолданылуына қарай қысқарақ мерзім ішінде күтілетін болашақ ақша төлемдері мен түсімдері дәлдікпен қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнында келтіріледі. Есептеу кезінде қаржы құралы бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралға тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ несиелер бойынша келешек шығындар ескерілмейді. Банк төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қарастырған жағдайда, қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгерісі пайыздық кірістер мен шығыстар ретінде бейнеленеді.

Қаржылық есептілікте бейнеленген қаржы активінің немесе ұқсас қаржы активтер тобының құны құнсыздану салдарынан төмендеген жағдайда, пайыздық кірістердің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша жаңа баланстық құн негізінде танылуы жалғаса береді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Кірістер мен шығыстарды тану (жалғасы)

Комиссиялық кірістер

Банк клиенттерге көрсететін әр түрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады. Комиссиялық кірістер мынадай екі санатқа бөлінуі мүмкін:

- *Белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде қызмет көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер*

Белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде қызмет көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер сол кезеңнің ішінде есептеледі. Мұндай баптарға комиссиялық кірістер және кепілдіктер мен аккредитивтердің берілгені үшін сыйақы кіреді. Несиені пайдалану ықтималдылығы үлкен болса, несие беру бойынша міндеттемелер үшін комиссиялар және несие беруге байланысты өзге комиссиялар алдағы кезеңдерге жатқызылып (несиелер беруге тікелей байланысты шығыстармен қатар), несие бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеменің түзетуі ретінде танылады.

- *Операциялар жасау бойынша қызметтер көрсетудің комиссиялық кірістері*

Есеп айырысу операцияларын, қолма-қол ақшамен операцияларды және басқа да қызметтерді жүзеге асырғаны үшін алынған комиссиялық ақы мұндай операция аяқталғаннан кейін танылады. Кірістіліктің белгілі бір көрсеткіштеріне байланысты комиссия немесе комиссияның бір бөлігі тиісті белгілер орындалған соң танылады.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Банктің функционалдық валютасы мен есептілікті ұсыну валютасы болып табылатын теңгемен берілді. Шетел валюталарындағы операциялар алдымен операция мерзімінде әрекет ететін ҚҚБ белгілеген және ҚРҰБ жариялаған айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын айырбас бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар жиынтық кіріс туралы есепте «Шетел валюталарындағы операциялар бойынша таза кірістер – валюталық баптарды қайта бағалау» бабы бойынша бейнеленеді. Шетел валютасында нақты құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операцияны жасау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі.

Шетел валютасындағы операциялар бойынша шарттық айырбастау бағамы мен мұндай операция мерзіміндегі ҚҚБ ресми бағамы арасындағы айырма шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістердің құрамына енгізіледі. 2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанында KASE ресми айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 340,01 теңгені және тиісінше 182,35 теңгені құрады.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар және түсіндірмелер

Төменде Банктің қаржылық есептілігін жариялау күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген стандарттар ұсынылады. Банк осы стандарттарды олар күшіне енгеннен кейін қолдануды жоспарлап отыр.

9 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары»

2014 жылғы шілдеде ХҚЕС жөніндегі кеңес 9 ХҚЕС-тің (IFRS) «Қаржы құралдары» түпкі редакциясын жариялады, оған қаржы құралдары бойынша жобаның барлық сатылары кіріп, 39 ХҚЕС-ті (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау», сондай-ақ 9 ХҚЕС-тің (IFRS) барлық алдыңғы нұсқаларын ауыстырады. Стандарт жіктеу мен бағалауға, құнсыздануға және хеджирлеуді есепке алуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді. 9 ХҚЕС (IFRS) 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Ретроспективті қолдану талап етіледі, бірақ салыстырмалы ақпаратты ұсыну міндетті емес. Егер бастапқы тану күні – 2015 жылғы 1 ақпан немесе одан ерте болса, 9 ХҚЕС-тің (IFRS) алдыңғы нұсқаларының мерзімінен бұрын қолданылуына жол беріледі. 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолдану Банктің қаржы активтерін жіктеуге және бағалауға әсерін тигізеді, бірақ оның қаржылық міндеттемелерінің жіктелуіне және бағалауына әсерін тигізбейді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар және түсіндірмелер (жалғасы)

15 ХҚЕС (IFRS) «Клиенттермен жасалған шарттар бойынша түсім»

2014 жылғы мамырда жарияланған 15 ХҚЕС (IFRS) клиенттермен жасалған шарттар бойынша түсімге қатысты қолданылатын жаңа бес деңгейлі модельді белгілейді. Жалдау шарттары, сақтандыру шарттары бойынша, сондай-ақ қаржы құралдарына және 17 ХҚЕС (IAS) «Жалдау», 4 ХҚЕС (IFRS) «Сақтандыру шарттары» және 39 ХҚЕС (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» (немесе, 9 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары» мерзімінен бұрын қолданылған жағдайда) қолданылу аяларына қатысты басқа да келісімшарттық құқықтар мен міндеттемелерге қатысты туындайтын түсім тиісінше 15 ХҚЕС-тің (IFRS) қолданылу аясына кірмейді және тиісті стандарттармен реттеледі.

15 ХҚЕС-ке (IFRS) сай түсім компания клиентке тауарлардың берілуіне немесе қызметтердің көрсетуіне айырбас ретінде аламын деп отырған сыйақыны көрсететін сома бойынша танылады. 15 ХҚЕС (IFRS) қағидаттары түсімді бағалауға және тануға қатысты барынша құрылымдалған тәсілді көрсетеді.

Жаңа стандарт барлық компанияларға қолданылады және түсімді мойындау бойынша ХҚЕС-тің барлық ағымдағы талаптарын ауыстырады. Толық немесе түрлендірілген ретроспективті қолдану 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін талап етіледі. Қазіргі сәтте Банк 15 ХҚЕС-тің (IFRS) әсерін бағалап, оны күшіне ену күніне қолдануды жоспарлап отыр.

14 ХҚЕС (IFRS) «Кейінге қалдырылған тарифтік түзетулер шоттары»

14 ХҚЕС (IFRS) қолдануға міндетті емес стандарт болып табылады, әрі ол қызметі тарифтік реттеуге жататын компанияға ХҚЕС-ті алғаш рет қолданған кезде кейінге қалдырылған тарифтік түзетулердің шоттары үшін ағымдағы есеп саясаттарының көпшілігін қолдануды жалғастыруға мүмкіндік береді. 14 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданатын компаниялар кейінге қалдырылған тарифтік түзетулердің шоттары бойынша қалдықтар мен қозғалысты қаржылық жағдай туралы есепте және пайда мен зияндар туралы және тиісінше басқа да жиынтық кіріс туралы есепте бөлек жолдармен көрсетуге міндетті. Стандарт компанияның тарифтік реттеу мәнін және онымен қоса жүретін тәуекелдерді, сондай-ақ тарифтік реттеудің оның қаржылық есептілік әсерлерін ашып көрсетуді талап етеді. 14 ХҚЕС (IFRS) 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Банк есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес жасайтындықтан, бұл стандарт оған қолданылмайды.

11 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер «Бірлескен қызмет: қатысу үлестерінің сатып алынуын есепке алу»

11 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер бизнесті білдіретін бірлескен операциядағы қатысу үлесін сатып алу кезінде компания бизнестің бірігуін есепке алу үшін көзделген 3 ХҚЕС (IFRS) тиісті талаптарын қолдануды талап етеді. Сондай-ақ түзетулер бірлескен операцияда бұрын болған қатысу үлесі, бірлескен бақылауды сақтау кезінде дәл сол бірлескен операцияда қосымша қатысу үлесін сатып алу кезінде қайта бағаланбайтындығын нақтылайды. Сонымен қатар, 11 ХҚЕС-ке (IFRS) қолданылу аясынан алынған ерекшелілік туралы ереже қосылды, әрі ол түзетулер, бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптар, есеп беретін кәсіпорынды қоса алғанда, түпкі бақылауға ие болатын бір тараптың жалпы бақылауында болған жағдайларда қолданылмайды.

Түзетулер бірлескен операциядағы бастапқы қатысу үлесін сатып алу үшін, сол сияқты дәл сол бірлескен операциядағы кез келген қосымша үлестерді сатып алуға қатысты да қолданылады және 2016 жылғы 1 қаңтарда немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты перспективті негізде күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер Топқа қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

16 ХҚЕС-ке (IAS) және 38 ХҚЕС-ке (IAS) «Рұқсат етілген амортизациялау әдістерін түсіндіру» түзетулер

Түзетулер 16 ХҚЕС (IAS) және 38 ХҚЕС (IAS) қағидаттарының бірін түсіндіреді, ол түсім активті пайдалану процесінде тұтынатын экономикалық пайданы емес, актив пайдаланылатын қызметтің нәтижесінде жасалатын экономикалық пайданы көрсетеді. Салдарынан, түсімге негізделген амортизация әдісі негізгі құралдарды амортизациялау үшін пайдалана алмайды және тек өте сирек жағдайларда ғана материалдық емес активтерді амортизациялау үшін пайдаланылуы мүмкін. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін перспективті түрде күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер Топқа қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтілуде, өйткені Топ айналымнан тыс активтерді амортизациялау үшін түсімге негізделген әдістерді пайдаланбайды.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар және түсіндірмелер (жалғасы)

27 ХҚЕС-ке (IAS) түзету «Жекелеген қаржылық есеп берушіліктегі үлестік қатысу әдісі»

Түзетулер компанияларға жекелеген қаржылық есеп берушілікте еншілес компанияларға, бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестицияларды көрсету үшін үлестік қатысу әдісін пайдалануға мүмкіндік береді. ХҚЕС-ті қолданып жүрген және жекелеген қаржылық есеп берушілікте қатысу үлесі әдісін пайдалануға көшуге бел бұған компаниялар бұны ретроспективті түрде жасауы тиіс. ХҚЕС-ті алғаш рет қолданатын және жекелеген қаржылық есеп берушілік үшін қатысу үлесі әдісін тандайтын компаниялар бұл әдісті ХҚЕС-ке өту күніне қолдануы тиіс. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Қазіргі сәтте Топ жекелеген қаржылық есеп берушілікті жасау кезінде бұл түзетулерді қолдану мүмкіндігін қарастырады.

10 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер: «Инвестор мен оның қауымдасқан компаниясы немесе бірлескен кәсіпорны арасында активтерді сату немесе беру»

Түзетулер қауымдасқан компанияға немесе бірлескен кәсіпорынға капиталға жарна ретінде берілетін еншілес компанияға бақылаудан айырылуға қатысты 10 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) талаптары арасындағы мәлім сәйкессіздікті түзетеді. Түзетулер 3 ХҚЕС-тегі (IFRS) анықтамаға сәйкес бизнесті білдіретін активті оның қауымдасқан компаниясының немесе бірлескен кәсіпорнының пайдасына сату немесе инвестордың беруі нәтижесінде туындайтын кіріс немесе залал толық көлемде көрсетілуі тиіс екендігін түсіндіреді. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерде болатын операцияларға перспективтік негізде қолданылуы тиіс. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Ақпаратты ашып көрсету аясындағы бастама»

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Қаржылық есеп берушілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-тің (IAS) қолданыстағы талаптарын айтарлықтай өзгертпей, оларды түсіндіреді. Түзетулер мыналарды түсіндіреді:

- 1 ХҚЕС-тің (IAS) маңыздылығына қойылатын талаптар;
- Пайда мен зиян туралы және БЖК туралы есептегі (дегі) және қаржылық жағдай туралы есептегі жеке баптар бөлінуі мүмкін;
- Ұйымның қаржылық есеп берушілікке ескертпелерді беру тәртібін таңдау мүмкіндігі бар;
- Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін тәуелді ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың БЖК үлесі бір баптың шеңберінде бөлек ұсынылуы және кейіннен пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелетін немесе жіктелмейтін баптар ретінде жіктелуі тиіс.

Сонымен бірге, түзетулер қаржылық жағдай туралы есепте және пайда немесе зиян және БЖК туралы есепте (де) қосымша аралық қорытынды сомаларды ұсыну кезінде қолданылатын талаптарды да түсіндіреді. Бұл түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер Топқа қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

10 ХҚЕС-ке (IFRS), 12 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) «Инвестициялық ұйымдар: шоғырландыру туралы талаптан ерекшелікті қолдану» түзетулер

Түзетулер инвестициялық ұйымдардың 10 ХҚЕС-те (IFRS) көзделген ерекшелікті қолдануы кезінде туындаған мәселелерді реттейді. 10 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікті ұсыну туралы талаптан алынып тастау, егер инвестициялық ұйым өзінің барлық еншілес компанияларын әділ құны бойынша бағаласа, инвестициялық ұйымның еншілес ұйымы болып табылатын бас ұйымға қатысты қолданылатындығын түсіндіреді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар және түсіндірмелер (жалғасы)

10 ХҚЕС-ке (IFRS) , 12 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) «Инвестициялық ұйымдар: шоғырландыру туралы талаптан ерекшелікті қолдану» түзетулер (жалғасы)

Сонымен бірге, 10 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер шоғырландыруғы өзі инвестициялық ұйым болып табылмайтын және инвестициялық ұйымға қосалқы сипаттағы қызметтерді көрсететін инвестициялық ұйымның еншілес ұйымы ғана шоғырландыруға жататындығын түсіндіреді. Инвестициялық ұйымның барлық басқа еншілес компаниялары әділ құны бойынша бағаланады. 28 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер үлестік қатысу әдісін қолданатын инвесторға оның қауымдасқан немесе инвестициялық ұйым болып табылатын бірлескен кәсіпорны өзінің еншілес компанияларына қатысты қолданған әділ құны бойынша бағалауды сақтап қалуға мүмкіндік береді. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді және ретроспективті негізде қолданылуы тиіс. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер Топқа қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер: циклі 2012-2014 жж.

Мұндай жетілдірулер 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді. Бұл түзетулер Банкке айтарлықтай ықпалын тигізбейді деп күтілуде. Оларға келесі өзгерістер кіреді:

5 ХҚЕС (IFRS) «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және тоқтатылған қызмет» – есептен шығару тәсіліндегі өзгерістер

Активтер (немесе есептен шығарылатын топтар) әдетте сату не болмаса меншік иелеріне бөлу арқылы есептен шығарылады. 5 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету осы әдістердің біреуін басқа әдіске ауыстыру сатудың жаңа жоспары ретінде емес, бастапқы жоспардың жалғасы ретінде есептелуі тиіс екендігін түсіндіреді. Осылайша, 5 ХҚЕС (IFRS) талаптары үздіксіз қолданылады. Сондай-ақ түзету есептен шығару тәсілінің өзгеруі жіктеу күнін өзгертпейтіндігін түсіндіреді. Түзету сату әдістерін өзгертуге қатысты перспективті түрде күшіне енеді, әрі олар 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерде жасалады. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

7 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» – қызмет көрсету шарттары

7 ХҚЕС (IFRS) компаниядан мойындалуы жалпы тоқтаған, берілген активке кез келген жалғасып отырған қатысу туралы ақпаратты ашып көрсетуін талап етеді. ХҚЕС жөніндегі кеңеске қызмет көрсету шарттары мұндай ақпаратты ашып көрсетуді талап ету мақсаттары үшін жалғасып отырған қатысу болып табыла ма, деген сауал қойылды. Түзету комиссиялық сыйақыны көздейтін қызмет көрсету шарты қаржы активіне жалғасып отырған қатысуды білдіре алатындығын түсіндіреді. Компания ақпараттың ашылып көрсетілуі қажет болып табылатындығын бағалау үшін 7 ХҚЕС-тің (IFRS) B30 және 42С тармақтарында көрсетілген жалғасатын қатысуға қатысты нұсқаулыққа сәйкес мұндай келісім мен комиссиялық сыйақының сипатын бағалауы тиіс. Түзету 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Түзету жалғасып отырған қатысу мәніне қызмет көрсету шарттарының шеңберіндегі қарым-қатынастарды бағалау ретроспективті жасалатындай етіп қолданылуы тиіс. Дегенмен, компания түзетулерді алғаш рет қолданған кезеңнің алдындағы кез келген кезең үшін қажетті ақпаратты ашып көрсетуге міндетті емес.

7 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» – аралық қаржылық есептілікте өзара есепке алу туралы ақпараттың ашылып көрсетілуінің қолданылуы

Басшылық қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу бойынша 2011 жылғы желтоқсанда 7 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер ретінде енгізілді. 7 ХҚЕС-тің (IFRS) «Күшіне ену күні және есепке алудың жаңа тәртібіне өту» бөлімінде «Ұйым бұл түзетулерді 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін және мұндай жылдық кезеңдер шеңберінде аралық кезеңдер үшін қолдануы тиіс». Дегенмен, аралық кезеңдер үшін ақпараттың ашылып көрсетілуіне қойылатын талаптарды қамтитын стандарт, 34 ХҚЕС (IAS), мұндай талапты қамтымайды. Анық емес немесе тиісті ақпарат қысқартылған аралық қаржылық есептілікте ашылып көрсетілуі тиіс.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар және түсіндірмелер (жалғасы)

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жақсартулар: циклі 2012-2014 жж. (жалғасы)

7 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» – аралық қаржылық есептілікте өзара есепке алу туралы ақпараттың ашылып көрсетілуінің қолданылуы (жалғасы)

Түзету ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі қысқартылған аралық есептілікте қажет еместігін түсіндіре отырып «және мұндай жылдық кезеңдердің шеңберінде аралық кезеңдер үшін» деген сөйлемді алып тастайды. Түзету 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

19 ХБЕС (IAS) «Қызметкерлерге сыйақылар» – өңірлік нарық үшін дисконттау мөлшерлемесін айқындау проблемасы

19 ХҚЕС-ке (IAS) жоғары сапалы корпоративтік облигациялар нарығының даму дәрежесін бағалау мұндай міндеттеме жататын елге емес, міндеттеме білдірілген валютаға негізделетіндігін түсіндіреді. Егер осындай валютада білдірілген жоғары сапалы корпоративтік облигациялардың дамыған нарығы болмаған жағдайда, мемлекеттік облигациялардың кірістілік мөлшерлемесі пайдаланылуы тиіс. Түзету 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

34 ХҚЕС (IAS) «Аралық қаржылық есептілік» – ақпаратты аралық қаржылық есептіліктің қандай да бір басқа компонентінде ашып көрсету

Түзету талап етілетін ақпаратты ашып көрсетулер аралық қаржылық есептілікте болуы тиіс не болмаса аралық қаржылық есептілік пен олар жалпы аралық қаржылық есептіліктің шеңберінде нақты көрсетілен құжат арасындағы (мысалы, басшылықтың түсіндірмелері немесе тәуекелдер туралы есепте) қарама-қарсы сілтемелер күйінде қосылуы тиіс екендігін түсіндіреді. ХҚЕС жөніндегі кеңес аралық қаржылық есептілік құрамындағы басқа ақпарат пайдаланушыларға дәл сондай талаптарда және аралық қаржылық есептілікпен бір мезгілде қолжетімді болуы тиіс екендігін көрсетті. Егер пайдаланушылар басқа ақпаратқа қол жеткізе алмаса, аралық қаржылық есептілікті толық емес болып есептеледі. Түзету 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін ретроспективті түрде күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

4. Маңызды бухгалтерлік пайымдаулар мен бағалаулар

Бағалаудың белгісіздігі

Банктің есепке алу саясатын қолдану үшін басшылық өзінің пікірлерін пайдаланды және қаржылық есептілікте танылған соманы анықтауға қатысты бағалау жасады. Төменде пайымдаулар мен бағалауды пайдаланудың барынша елеулі жағдайлары көрсетілген:

Несиелердің құнсыздану резерві

Банк несиелер мен дебиторлық берешектің құнсыздануын тұрақты түрде сараптап отырады. Тәжірибеге сүйене отырып, Банк құнсыздану шығындарын қарыз алушы қаржылық қиындықтарды басынан кешіріп отырған және ұқсас қарыз алушылар туралы нақты деректердің жеткілікті көлемі болмаған жағдайларда бағалауда өзінің пікірін пайдаланады. Банк қарыз алушылардың міндеттемелерін өтеу мәртебесіндегі жағымсыз өзгерістерді немесе активтер бойынша міндеттемелерді орындамауға пара-пар мемлекеттік не жергілікті экономикалық жағдайлардың өзгеруін көрсететін байқалып отырған деректер негізінде болашақ ақша ағымдарының өзгерісін ұқсас түрде бағалайды. Басшылық несиелер мен дебиторлық берешектің топтары бойынша құнсызданудың объективті белгілері бар және несиелік тәуекелдің ұқсас сипаттамасындағы активтерге қатысты шығындар құрылымы туралы тарихи деректерге негізделген бағалауды пайдаланады. Тәжірибеге сүйене отырып, Банк ағымдағы міндеттемелерді бейнелеу үшін топтың несиелеріне немесе дебиторлық берешегіне қатысты байқалатын деректерді түзету кезінде өзінің субъективті пікірін пайдаланады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

4. Маңызды бухгалтерлік пайымдаулар мен бағалаулар (жалғысы)

Бағалаудың белгісіздігі (жалғысы)

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстанда негізгі салық салу мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі қолданылады. Қолданылатын салықтарға ҚҚС, табыс салығы, әлеуметтік және басқа салықтар кіреді. Көп жағдайларда нормативтік актілерді қолдану бойынша атқарушылық өкімдер түсініксіз болып табылады немесе олар тіптен жоқ және үлгі боларлық жағдайлардың шамалысы ғана анықталды. Ведомстволар арасында, сондай-ақ бір ведомствоның ішінде ережелердің заңи тұжырымдамасына қатысты түрлі пікірлер жиі кездеседі, бұл біршама белгісіздік пен кикілжің жағдайлар тудырады. Салық декларациялары, сондай-ақ заңи реттеудің басқа да салалары (мысалы, кеден және валюталық бақылау мәселелері) заң бойынша елеулі айыппұлдарды, өсімпұлды және басқа да сомаларды есептеуге құқылы бірнеше ведомство бақылауында. Мұндай жағдай, мысалы, салықтық заңнама жүйелері анағұрлым дамыған басқа елдерге қарағанда Қазақстанда салықтық тәуекелдер ықтималдылығының үлкен дәрежесін қалыптастырады.

Басшылық Банк өз қызметін оның қызметін реттейтін салық заңнамасына сәйкес қатаң жүзеге асырады деп есептейді. Дегенмен, тиісті органдар даулы салық мәселелеріне қатысты өзге ұстанымды ұстанады деген тәуекел бар.

Шығарылған кепілдіктер бойынша резерв жеткіліктігі

Банк кепілдіктер және соған ұқсас шығарылған баланстан тыс несие құралдары бойынша тәуекелге ұшырағыштығын үнемі тексеріп отырады. Бұл құралдар құнсыздану мәніне тексеріледі және олар бойынша қарыз жағдайындағыдай, резерв құрылады. Банк кепілдік бойынша міндеттемелерді реттеуге қажетті ресурстардың ағып кету ықтималдығының негізінде шығарылған кепілдіктер бойынша резервтерді түзету үшін өзінің алдыңғы тәжірибесін пайдаланады.

5. Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламалары келесі тәсілмен көрсетілген:

	2015	2014
Қолма-қол ақша қаражат	201.823	97.667
ҚРҰБ-дегі корреспонденттік шоттар	525.024	2.324.648
Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар	1.783.826	170.911
Ақша қаражаты мен оның баламалары	2.510.673	2.593.226

Қазақстандық заңнамаға сәйкес Банк өзінің белгілі бір міндеттемелерінің пайызы ретінде есептелетін белгілі бір резервтерді қолдауға міндетті. Мұндай резервтер ҚРҰБ-дің ағымдағы шоттарында немесе ҚРҰБ-дің ағымдағы шоттарындағы ақша қаражатының жиынтық сомасының орташа айлық қалдықтары мөлшерінде қолма-қол ақша массасында немесе резервтерді қалыптастыру кезеңінде ұлттық валютада қолма-қол ақша қаражатында болуы тиіс. 2015 жылдың 31 желтоқсанына міндетті резервтер 47.789 мың теңге (2014 жылдың 31 желтоқсанына: 20.570 мың теңге) болды.

6. Клиенттерге берілетін несиелер

Клиенттерге берілетін несиелерға келесі позициялар кіреді:

	2015	2014
Коммерциялық несиелендіру	12.973.616	11.730.140
Дербес кәсіпкерлер	402.517	369.760
Шағын бизнес кәсіпорындарын несиелендіру	65.567	63.493
Тұтынушылық несиелендіру	36.575	67.533
Ипотекалық қарыздар	35.875	45.735
Клиенттерге берілген несиелердің жиыны	13.514.150	12.276.661
Несие портфелінің құнсыздану резерві	(1.325.611)	(1.044.624)
Клиенттерге берілетін несиелер	12.188.539	11.232.037

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

6. Клиенттерге берілетін несиелер (жалғысы)**Клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резерві**

2015 жылғы бұдан әрі кластар бойынша клиенттерге берілетін несиелердың құнсыздану резервін салыстыру берілді:

	Коммерци- ялық несиелен- діру	Дербес кәсіпкер- лер	Шағын бизнес кәсіпорын- дарын несиелен- діру	Тұтыну- шылық несиелен- діру	Ипоте- калық қарыздар	Жиыны
2015 жылдың 1 қаңтарына	1.043.235	—	1.389	—	—	1.044.624
Бір жылға есептеу	783.237	27.271	4.158	—	—	814.666
Есептен шығару	(533.679)	—	—	—	—	(533.679)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	1.292.793	27.271	5.547	—	—	1.325.611
Жеке негіздегі құнсыздану	1.292.793	27.271	5.547	—	—	1.325.611
Жеке негізде бағаланған құнсыздану резерві есептен шығарылғанға дейінгі құнсызданған ретінде жеке негізге бағаланған несиелер сомасының жиыны	8.338.050	263.656	55.474	—	—	8.657.180

2015 жылғы бұдан әрі кластар бойынша клиенттерге берілетін несиелердың құнсыздану резервін салыстыру берілді:

	Коммерци- ялық несиелен- діру	Дербес кәсіпкер- лер	Шағын бизнес кәсіпорын- дарын несиелен- діру	Тұтыну- шылық несиелен- діру	Ипоте- калық қарыздар	Жиыны
2014 жылдың 1 қаңтарына	1.099.576	11.697	16.966	—	—	1.128.239
Бір жылға есептеу/(қайтару)	5.320	(11.697)	(15.577)	—	—	(21.954)
Есептен шығару	(61.661)	—	—	—	—	(61.661)
2014 жылдың 31 желтоқсанына	1.043.235	—	1.389	—	—	1.044.624
Жеке негіздегі құнсыздану	1.043.235	—	1.389	—	—	1.044.624
Жеке негізде бағаланған құнсыздану резерві есептен шығарылғанға дейінгі құнсызданған ретінде жеке негізге бағаланған несиелер сомасының жиыны	3.999.512	—	28.593	—	—	4.028.105

2015 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін құнсызданған ретінде резервтер танылған қарыздар бойынша есептелген пайыздық кірістер 735.049 мың теңге болды (2014 жылы – 347.414 мың теңге).

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

6. Клиенттерге берілетін несиелер (жалғасы)

Несиелік тәуекелді азайтатын қамтамасыз ету және басқа құралдар

Банк берілуін талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі қарсы агенттің несиелік тәуекелді бағалауына тәуелді. Қамтамасыз ету түрлерінің және бағалау өлшемдерінің рұқсат етілуіне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Төменде алынған қамтамасыз етудің негізгі түрлері көрсетілген:

- Коммерциялық несиелендіру кезінде – жылжымайтын мүлік, тауар материалдық қорлар және басқалар кепілі;
- Жеке тұлғаларды несиелендіру кезінде – тұрғын үй кепілі.

Басшылық қамсыздандырудың нарықтың құнына мониторинг жүргізеді, негізгі келісімге сәйкес қосымша қамсыздандыруды сұратады, сондай-ақ құнсыздану шығындарына резервтің жеткіліктілігін тексеру барысында алынған қамсыздандырудың нарықтық құнын қадағалап отырады.

Клиенттерге берілетін несиелердің шоғырлануы

2015 жылдың 31 желтоқсанына Банк ірі он несие алушыға берген несиелердің шоғырлануы 7.853.605 мың теңге болды (жиынтық несие портфелінің 58%) (2014 жылы: 7.453.613 мың теңге; жиынтық несие портфелінің 61%). Осы қарыздар бойынша 806.786 мың теңге мөлшерінде резерв құрылды (2014 жылы: 926.402 мың теңге).

Клиенттердің типтері бойынша несие портфелінің құрылымы былайша көрсетілген:

	2015	2014
Жеке компаниялар	11.740.842	10.749.008
Жеке тұлғалар мен кәсіпкерлер	447.697	483.029
Клиенттерге берілетін несиелер	12.188.539	11.232.037

Несиелер басымдықпен Қазақстанда экономиканың келесі секторларында қызмет атқаратын клиенттерге беріледі:

	2015	2014
Сауда кәсіпорындары	4.245.066	3.712.694
Құрылыс және қызмет көрсету	2.971.828	3.248.559
Машина жасау	1.627.208	846.995
Ауыл шаруашылығы және азық-түлік өнеркәсібі	1.039.489	1.460.350
Қызметтер	733.123	825.269
Жеке тұлғалар мен кәсіпкерлер	447.697	483.029
Көлік	441.088	30.509
Металл бұйымдарын өндіру	385.103	494.297
Көмір өнеркәсібі	150.313	—
Баспа қызметі	86.360	120.242
Басқасы	61.264	10.093
Клиенттерге берілетін несиелер	12.188.539	11.232.037

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек

31 желтоқсандағы 2015 және 2014 жылдарының жағдай бойынша қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек талдауы төменде көрсетілген:

	2015		Жиыны
	1 жылдан астам емес	1 жылдан 5 жылға дейін	
Қаржылық жалдауға салынған инвестициялардың жалпы сомасы	42.478	482	42.960
Қаржылық жалдау бойынша келешек кезеңдердің еңбек сіңбеген қаржылық кірісі	(549)	(70)	(619)
Қаржылық лизингке таза инвестициялар	41.929	412	42.341
2015 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	41.929	412	42.341

	2014		Жиыны
	1 жылдан астам емес	1 жылдан 5 жылға дейін	
Қаржылық жалдауға салынған инвестициялардың жалпы сомасы	12.234	42.960	55.194
Қаржылық жалдау бойынша келешек кезеңдердің еңбек сіңбеген қаржылық кірісі	(880)	(6.507)	(7.387)
Қаржылық лизингке таза инвестициялар	11.354	36.453	47.807
2014 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	11.354	36.453	47.807

8. Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың қозғалысы келесі тәсілмен көрсетілген:

	Жер	Компьютер- лер және офистік жабдықтар	Көлік құралдары	Жиһаз	Жиыны
Бастапқы құн					
2013 жылдың 31 желтоқсанына	3.975	34.802	6.584	14.047	59.408
Түсімдер	—	1.506	—	4.130	5.636
Шығулар	(3.975)	(740)	—	(2.038)	(6.753)
2014 жылдың 31 желтоқсанына	—	35.568	6.584	16.139	58.291
Түсімдер	—	561	—	4.092	4.653
Шығулар	—	(2.715)	—	(1.879)	(4.594)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	—	33.414	6.584	18.352	58.350
Жинақталған тозу					
2013 жылдың 31 желтоқсанына	—	(6.948)	(768)	(5.715)	(13.431)
Бір жылға есептеу	—	(7.731)	(1.317)	(3.079)	(12.127)
Шығулар	—	711	—	2.021	2.732
2014 жылдың 31 желтоқсанына	—	(13.968)	(2.085)	(6.773)	(22.826)
Бір жылға есептеу	—	(7.510)	(1.317)	(4.151)	(12.978)
Шығулар	—	2.715	—	1.870	4.585
2015 жылдың 31 желтоқсанына	—	(18.763)	(3.402)	(9.054)	(31.219)
Қалдық құны					
2013 жылдың 31 желтоқсанына	3.975	27.854	5.816	8.332	45.977
2014 жылдың 31 желтоқсанына	—	21.600	4.499	9.366	35.465
2015 жылдың 31 желтоқсанына	—	14.651	3.182	9.298	27.131

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

9. Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтердегі өзгерістерге мыналар кіреді:

	Бағдарламалық жасақтама мен лицензиялар
Бастапқы құн	
2013 жылдың 31 желтоқсанына	46.311
Түсімдер	9.112
Шығулар	(323)
2014 жылдың 31 желтоқсанына	55.100
Түсімдер	5.151
Шығулар	(3.587)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	56.664
Жинақталған амортизация	
2013 жылдың 31 желтоқсанына	(17.455)
Бір жылға есептеу	(9.854)
Шығулар	323
2014 жылдың 31 желтоқсанына	(26.986)
Бір жылға есептеу	(10.169)
Шығулар	3.587
2015 жылдың 31 желтоқсанына	(33.568)
Қалдық құны	
2013 жылдың 31 желтоқсанына	28.856
2014 жылдың 31 желтоқсанына	28.114
2015 жылдың 31 желтоқсанына	23.096

10. Қорлар

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорларға қарыздарды өтеу бойынша Банктің алдында өз міндеттемелерін орындамаған қарыз алушыдан Банк өндіріп алған жылжымайтын мүлік кіреді. Банк келешекте өндіріліп алынған жылжымайтын мүлікті сатуды жоспарлап отыр.

11. Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражатына мыналар кіреді:

	2015	2014
Мерзімді депозиттер	2.262.818	1.154.193
Ағымдағы шоттар	739.526	800.715
Клиенттердің қаражаты	3.002.344	1.954.908
Қамтамасыз ету ретінде ұсталатындар кепілдіктер бойынша	1.084.027	10.000
Қамтамасыз ету ретінде ұсталатындар қарыздар бойынша	-	9.683

2015 жылдың 31 желтоқсанына 2.792.567 мың теңге (93,01%) мөлшеріндегі клиенттердің қаражаты ірі он клиенттің қаражатын білдіреді (2014 жылы 685.799 мың теңге (85,65%)).

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттердің мерзімді салымдарының құрамына 1.129.670 мың теңге (2014 жылғы 31 желтоқсанға: 1.142.364 теңге) сомадағы жеке тұлғалардың салымдары қосылды. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес Банк жеке тұлғалардың салымдарды салымшының талабы бойынша төлеуге міндетті. Мерзімді салым мерзім өткенге дейін салымшының талабы бойынша оған қайтарылған жағдайда, салым бойынша пайыздар, егер шартта пайыздардың өзге мөлшері көзделмесе, банк талап еткенге дейінгі салымдар бойынша төлейтін пайыздардың мөлшеріне сәйкес келетін мөлшерде төленеді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

11. Клиенттердің қаражаты (жалғасы)

Клиенттердің қаражатына клиенттердің келесі типтерінің ағымдағы шоттарындағы сомалар кіреді:

	2015	2014
Мерзімді депозиттер		
Жеке кәсіпорындар	1.133.148	11.829
Жеке тұлғалар	1.129.670	1.142.364
	2.262.818	1.154.193
Ағымдағы шоттар		
Жеке кәсіпорындар	640.382	394.165
Жеке тұлғалар	99.144	406.550
	739.526	800.715
Клиенттердің қаражаты	3.002.344	1.954.908

Экономика салалары бойынша клиенттер шоттарының талдауы былайша көрсетілген:

	2015	2014
Жеке тұлғалар	1.228.814	1.548.914
Көлік және байланыс	1.132.603	41.123
Энергетика	294.292	145.441
Сауда	214.528	28.358
Құрылыс	86.582	146.370
Отын	30.792	10.884
Өнеркәсіптік өндіріс	9.550	10.713
Қаржы лизингі	1.256	2.628
Ауыл шаруашылығы	1.023	1.154
Басқасы	2.904	19.323
Клиенттердің қаражаты	3.002.344	1.954.908

12. Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар келесі позициялармен көрсетілген:

	2015	2014
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	170.685	159.001
Мерзімі ұзартылған корпоративтік табыс салығы бойынша жеңілдік – уақыт айырмаларының пайда болуы және сторнациялау	(13.476)	(16.611)
Өткен кезеңдердің салық декларациясын түзету	97	
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	157.306	142.390

Қазақстандық заңды тұлғалар табыс салығы бойынша декларацияларды өз беттерімен беруге міндетті. Табыс салығының стандартты мөлшерлемесі 2015 және 2014 жылдар үшін 20% болды.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелері 9.807 мың теңге болды. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер 2.619 мың теңге болды.

Төменде табыс салығы бойынша нақты шығыстарға сәйкес ресми мөлшерлемелер бойынша есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды келтіру үшін есептеу берілген:

	2015	2014
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда	783.150	720.779
Нормативтік салық мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығыстар	156.630	144.156
Қаржылық жал бойынша салық салынбайтын пайыздық кіріс	(1.358)	(1.579)
Есепке жатқызылмайтын әкімшілік шығыстар	2.173	3.044
Өткен кезеңдердің түзетуі	97	—
Басқа да тұрақты айырмалар	(236)	(3.231)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	157.306	142.390

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

12. Салық салу (жалғасы)

31 желтоқсанға кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ олардың тиісті жылдардағы қозғалысына келесі позициялар жатады:

	Жиынтық кіріс туралы есептегі уақытша айырмалардың туындауы және қайтарылуы		Жиынтық кіріс туралы есептегі уақытша айырмалардың туындауы және қайтарылуы		2015
	2013	2014	2014	2015	
Шегерілетін уақыт айырмаларының салық әсері:					
Кәсіби қызметтер бойынша есептелген шығыстар	1.976	98	2.074	(1.037)	1.037
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептеу	1.201	369	1.570	192	1.762
Еңбекақыны төлеу қоры бойынша төлемдер	2.270	311	2.581	7.439	10.020
Мерзімді депозиттер	–	19	19	631	650
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер	5.447	797	6.244	7.225	13.469
Салық салынатын уақыт айырмаларының салық әсері					
Мерзімді депозиттер	(242)	242	–	–	–
Клиенттерге берілетін несиелер	(21.552)	14.261	(7.291)	4.589	(2.702)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(3.171)	1.311	(1.860)	1.662	(198)
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелер	(24.965)	15.814	(9.151)	6.251	(2.900)
Мерзімі ұзартылған корпоративтік табыс салығы бойынша таза актив/(міндеттеме)	(19.518)	16.611	(2.907)	13.476	10.569

13. Шартты міндеттемелер бойынша резервтер

Төменде құнсыздану резервінің және басқа да резервтердің қозғалысы көрсетілген:

	Кепілдіктер мен шартты міндет-темелер	Жиыны
2013 жылдың 31 желтоқсанына	–	–
Бір жылға есептеу	468.868	468.868
2014 жылдың 31 желтоқсанына	468.868	468.868
Құру	(286.598)	(286.598)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	182.270	182.270

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

14. Басқа да активтер мен міндеттемелер

2015 және 2014 жылдарының 31 желтоқсанындағы басқа да активтерге мыналар кіреді:

	2015	2014
Алынуға жататын комиссиялық ақылар	1.464	—
Тауарлар мен қызметтер үшін алдын ала төлем	1.115	2.290
Салықтар бойынша алдын ала төлем	1	20
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем	—	2.619
Басқасы	3.547	1.505
Басқа да активтер	6.127	6.434

2015 және 2014 жылдарының 31 желтоқсанындағы басқа да міндеттемелерге мыналар кіреді:

	2015	2014
Қызметкерлерге берешек	50.137	12.907
Берілген кепілдіктер бойынша комиссияны алдын ала төлеу	31.797	14.407
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	8.812	7.848
Кәсіби қызметтер үшін несиелік берешек	5.186	10.371
«Қазақстанның салымдарды сақтандыру қоры» АҚ алдындағы берешек	1.354	1.693
Басқасы	810	671
Басқа да міндеттемелер	98.096	47.897

15. Капитал

2014 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің жарияланған, шығарылған және толығымен төленген жай акцияларының жалпы саны 10.000.000 акция болды. Акцияларды орналастыру құны бір жай акция үшін 1.005 теңге болды.

Банктің жарғылық капиталын акционерлер теңгемен салды әрі олардың дивидендтерге және капиталдағы теңгемен болатын кез келген бөлулерге құқығы бар. Әрбір жай акция бір дауыс беру құқығын береді. Банк акционерлерінің жылдық жалпы жиналысының 2015 жылғы 21 мамырдағы шешіміне сәйкес Банк 2015 жылы Банктің 2014 жылғы қызметінің нәтижелері бойынша 578.388 мың теңге мөлшерінде дивидендтерді жария етіп, төледі. 2014 жылы Банк дивидендтерді жариялаған жоқ және төлеген жоқ.

16. Шарттық және шартты міндеттемелер

Қызметті жүргізу шарттары

Қазақстан Республикасы, нарықтық экономика талаптары қажет етіп отырғандай, экономикалық реформалар мен өзінің заңнамалық, салық және нормативтік базасын әзірлеуді жүзеге асыруда. Келешектегі қазақстандық экономиканың тұрақтылығы көбіне-көп осы реформалар мен әзірлемелерге және үкімет қабылдаған экономикалық, қаржылық және монетарлық шараларға байланысты.

Қазақстан Республикасының экономикасына ғаламдық қаржылық дағдарыс ықпалын тигізді және қазақстандық экономика іскерлік белсенділіктің бәсеңдеуіне және әлемдегі экономикалық даму үрдісінің төмендеуіне сезімтал келеді. Ғаламдық қаржы дағдарысы келешек экономикалық өсімге, капитал көздеріне қол жеткізу мүмкіндігіне, сондай-ақ капитал құнына қатысты белгісіздіктің туындауына әкеліп соқтырды, әрі бұл Банктің қаржылық жағдайына, операциялардың нәтижелеріне және экономикалық перспективаларына теріс әсер етуі мүмкін. Басшылық мұндай жағдайдағы Банктің экономикалық тұрақтылығын қолдауға қажетті бүкіл шараны қолданып отырмыз деп санайды.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

16. Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)

Зани мәселелер

Банк ағымдағы қызметінің барысында сот шағымдары мен талаптарының объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай шағымдардың немесе талаптардың нәтижесінде туындайтын ықтимал міндеттемелер (олар болғанда) Банктің келешектегі қаржылық жай-күйіне немесе қызмет нәтижелеріне айтарлықтай теріс ықпал етпейді.

Банк жекелеген міндеттемелер нәтижесінде туындайтын елеулі міндеттемелер ықтималдылығын бағалап, міндеттеменің туындау себебі болған оқиғалардың орын алу ықтималдылығы болған және міндеттеме сомасы жеткілікті дәрежедегі нақтылықпен есептелуі мүмкін болған кезде ғана қаржылық есептілігінде резервтер құрады. Банк жоғарыда сипатталған қандай да бір шартты міндеттеме бойынша осы қаржылық есептілікте резервті құрмады.

Салық салу

Түрлі заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілердің ережелері үнемі нақты тұжырымдала бермейді және олардың интерпретациясы жергілікті салық органдарының инспекторлары мен Қаржы министрлігінің лауазымды тұлғаларының пікіріне тәуелді болады. Жергілікті, аймақтық және республикалық салық органдарының арасында пікір қайшылықтары туындайтын жағдайлар да аз емес. Қазақстан заңдарын, қаулыларын және тиісті нормативтік-құқықтық актілерін мәлімделген немесе табылған бұзушылықтардың қолданыстағы айыппұлдар мен өсімпұлдар режимі өте қатал. Айыппұл санкцияларына даулы соманы тәркілеу (валюталық заңнаманы бұзғаны үшін), сондай-ақ, әдетте, төленбеген салықтар сомасының 50%-ы мөлшеріндегі айыппұлдар кіреді.

Банк қолданылатын бүкіл салық төленді немесе есептелді деп санайды. Түсініксіз жағдайларда Банк салықтық міндеттемелерді басшылықтың негізделген бағалауы негізінде есептеді. Банктің саясаты резервтерді шығын ықтималдылығы бар есепті кезеңде тануды көздейді және оның сомасы жеткілікті дәрежедегі нақтылықпен анықталуы мүмкін.

Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздіктерге байланысты салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімпұлдың әлеуетті сомасы осы уақыт бойынша шығыстарға жатқызылған және 2015 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Мұндай соманы есептеу мүмкіндігі мен олардың әлеуетті маңызды сипатына қарамастан, Банк басшылығы не олардың болу ықтималдығы аз, не бағалау мүмкін емес, не екеуі де бір мезгілде болуы мүмкін деп санайды.

Қаржылық және шартты міндеттемелер

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің қаржылық және шартты міндеттемелеріне мыналар кірді:

	2015	2014
Несие сипатындағы міндеттемелер		
Шығарылған кепілдіктер	4.025.260	3.002.108
Несилерді беру міндеттемелері	909.239	1.896.679
	4.934.499	4.898.787
Операциялық жалдау бойынша міндеттемелер		
1 жылдан астам емес	49.909	36.001
	49.909	36.001
Шарттық және шартты міндеттемелер (қамтамасыз ету шегерілгенге дейін)	4.984.408	4.934.788
Берілген кепілдіктер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатын ақша қаражатын шегере отырып (11-ескертпе)	(1.084.027)	(10.000)
Шарттық және шартты міндеттемелер	3.900.381	4.924.788

Несилерді беру бойынша міндеттеме жөніндегі келісімде Банктің, қарыз алушылардың тарапынан келісімді бұзу жағдайларын, қаржылық көрсеткіштердің нашарлауын және басқаларды қоса алғанда, Банк үшін кез келген қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда Келісімнен біржақты тәртіппен шығу құқығы көзделген.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

17. Комиссиялық ақы мен алымдар күйіндегі таза кірістер

Комиссиялық ақы мен алымдар күйіндегі таза кірістерге келесі позициялар кіреді:

	2015	2014
Кепілдіктер	93.293	83.359
Валюталарды айырбастау операциялары	18.537	18.566
Кассалық операциялар бойынша комиссиялар	12.671	15.781
Аударым операциялары	9.423	8.803
Клиенттердің шоттарын жүргізу	1.209	1.037
Басқасы	5.334	3.741
Комиссиялық кірістер	140.467	131.287
Аударым операциялары	(2.189)	(2.342)
Кассалық операциялар бойынша комиссиялар	(1.472)	(517)
Бағалы қағаздармен операциялар	—	(96)
Комиссиялық шығыстар	(3.661)	(2.955)
Комиссиялық ақы мен алымдар күйіндегі таза кірістер	136.806	128.332

18. Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер

	2015	2014
Қайта есептеуден болған залалды шегере отырып кіріс	235.148	157.455
Сауда операцияларынан болған залалды шегере отырып кіріс	17.988	22.626
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер	253.136	180.081

19. Қызметкерлер құрамының шығыстары және өзге операциялық шығыстар

Қызметкерлер құрамының шығыстары мен басқа да операциялық шығыстарға мыналар кіреді:

	2015	2014
Жалақы және сыйлықақылар	(250.553)	(183.649)
Өлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	(23.073)	(19.813)
Қызметкерлер құрамының шығыстары	(273.626)	(203.462)
Жалдау	(49.909)	(35.775)
Тозу және амортизация	(23.147)	(21.981)
Кәсіби қызметтер	(12.816)	(80.270)
Бағдарламалық жасақтамаға техникалық қолдау	(12.096)	(9.089)
Күзет	(11.782)	(10.631)
Іссапар	(8.487)	(9.233)
Байланыс	(5.331)	(5.531)
«Қазақстанның салымдарды сақтандыру қоры» АҚ жарна	(4.470)	(9.672)
Коммуналдық қызметтер	(3.972)	(3.282)
Негізгі құралдарды жөндеу және техникалық қызмет көрсету	(3.388)	(1.182)
Көлік	(3.249)	(3.518)
Жарнама мен маркетинг	(1.895)	(3.292)
Офистік керек-жарақтар	(1.448)	(1.294)
Инкассациялау	(1.338)	(1.172)
Өкілдік	(923)	(884)
Табыс салығынан басқа салықтар	(690)	(595)
Басқасы	(22.094)	(38.674)
Басқа да операциялық шығыстар	(167.035)	(236.075)

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Тәуекелдерді басқару

Кіріспе

Банк қызметіне тәуекелдер тән. Банк сәйкестендіру, бағалау және мониторингтің үздіксіз үрдісі барысында, сондай-ақ тәуекел шектерін және ішкі бақылаудың басқа шараларын белгілеу арқылы тәуекелдерді басқаруды жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару үрдісі Банктің тұрақты тиімділігін ұстап тұру үшін шешуші маңызға ие және Банктің әрбір жеке қызметкері міндеттеріне байланысты тәуекелдер үшін жауап береді. Банк өз кезегінде сауда операцияларына байланысты тәуекел және саудалық емес қызметке байланысты тәуекел деп бөлінетін несиелік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және нарықтық тәуекелге бейім. Банк, сондай-ақ операциялық тәуекелдерге де ұшырағыш.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау үрдісі ортаны, технологияны өзгерту немесе саладағы өзгерістер сияқты қызмет жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Банк мұндай тәуекелдерді стратегиялық жоспарлау үрдісі барысында бақылайды.

Тәуекелдерді басқару процесі камтиды сәйкестендіруді, өлшеуді, бақылауды және тәуекелдерді лимиттеу жүзеге асырылатын Банк тұрақты негізде.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Тәуекелдерді анықтау мен оларды бақылауға жалпы жауап беретін Директорлар кеңесі, алайда, тәуекелдерді басқару мен бақылауға жауапты жекелеген тәуелсіз органдар да бар.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың жалпы амал-тәсілдеріне, тәуекелдерді басқарудың стратегиялар мен ұстанымдарын бекітуге жауап береді.

Басқарма

Басқарманың міндеті Банктегі тәуекелдерді басқару үрдісін бақылау болып табылады.

Активтер мен пассивтерді басқару комитеті

Активтер мен пассивтерді басқару комитеті тәуекелдерді басқару стратегиясын әзірлеу және тәуекелдер қағидатын, тұжырымдамасын, саясаты мен лимиттерін ендіру үшін жалпы жауапкершілікті көтереді. Ол өтімділіктің фундаменталды тәуекелдері жөніндегі мәселелер үшін жауап береді және тәуекелдер бойынша тиісті шешімдерді басқарып, мониторинг жүргізеді.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару бөлімшесі бақылаудың тәуелсіз үрдісін қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді басқаруға байланысты процедураларды енгізу мен жүргізуге жауап береді.

Бөлімше қызметінің негізгі мақсаты Банк жүргізетін операциялардың түрі мен көлемін ескере отырып Банктің тәуекелдерін тиімді анықтауды, бағалауды және шектеуді қамтамасыз ететін тәуекелдерді анықтау әрі бақылау әдістерін қолдануды көздейтін Банктің тәуекелдерін тиімді басқару жүйесін құру және оның қызмет етуі болып табылады. Бұл бөлімше, сондай-ақ тәуекелді бағалау және тәуекелдер туралы есептілік жүйесінде толық ақпарат жинауды қамтамасыз етеді.

Банк қазынашылығы

Банк қазынашылығы Банктің активтері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымын басқару үшін жауап береді. Сондай-ақ Банктің өтімділік тәуекелі мен қаржыландыру тәуекелі үшін негізгі жауапкершілікті қазынашылық көтереді.

Ішкі аудит

Банкте өтетін тәуекелдерді басқару үрдістеріне ішкі аудит бөлімі жыл сайын аудит жүргізеді, ол процедуралардың жеткіліктілігін, сонымен қатар Банктің бұл процедураларды орындауын тексереді. Ішкі аудит бөлімшесі басшылықпен жүргізілген тексерулердің нәтижелерін талқылайды және өзінің қорытындылары мен ұсыныстарын Банктің Директорлар кеңесіне тікелей береді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Кіріспе (жалғасы)

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Банк тәуекелдері күнделікті қызмет барысында орын алуы мүмкін күтілетін шығынды да, санак модельдері негізінде неғұрлым үлкен нақты шығындардың бағасы болып табылатын болжанбаған шығындарды да бейнелейтін әдіс көмегімен бағаланады. Модельдерде бұрынғы тәжірибеден алынған және экономикалық жағдайлар ескеріле отырып түзетілген ықтималдылықтардың мәндері қолданылады. Банк, сондай-ақ ықтималдылығы төмен деп саналатын оқиғалар туындаған жағдайда орын алатын «ең жаман сценарийлердің» де моделін жасайды.

Тәуекелдерге мониторинг жүргізу және бақылау, негізінен Банк белгілеген шектерге негізделеді. Мұндай шектер қызмет жүргізу стратегиясы мен Банк қызмет ететін нарықтық жағдайларды, сондай-ақ банк қабылдауға дайын тәуекел деңгейін білдіреді. Мұнымен қоса, Банк тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жиынтық бағыттарға қатысты тәуекелдерді көтерудегі өзінің жалпы қабілетін бақылайды және бағалайды.

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат тәуекелдерді сараптау, бақылау және ерте бастан анықтау мақсатында зерттеледі және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Басқармаға, Активтер мен пассивтерді басқару комитетіне және әрбір бөлімшенің басшыларына түсініктемелермен бірге ұсынылады. Есепте несиелік тәуекелдің жиынтық мөлшері, болжамды несиелік көрсеткіштер, белгіленген тәуекел шектерінің шектеулері, өтімділік көрсеткіштері және тәуекел деңгейіндегі өзгерістер туралы ақпарат бар. Ай сайын салалар, клиенттер мен географиялық аймақтар бөлігінде тәуекелдер туралы ақпаратты ұсынады. Токсан сайын жоғары басқарушы қызметкерлер несиелік шығындарға резервтерді құру қажеттілігін айқындайды. Токсан сайын Директорлар кеңесі тәуекелдер туралы толық есепті алады, әрі онда Банктің тәуекелдерін бағалау және тиісті шешімдерді қабылдау үшін барлық қажетті ақпарат бар.

Банктің барлық деңгейлеріне Банктің барлық бөлімшелерін жан-жақты, қажетті және өзекті ақпаратпен қамтамасыз ету үшін таратылатын тәуекелдер туралы түрлі есептер жасалады.

Белгіленген шектерді ұстап тұру, өтімділік, сондай-ақ тәуекел деңгейіндегі өзгерістер талқыланып Басқарманың және Банктің өзге де қызметкерлерінің шағын жиналыстары күн сайын өткізіледі.

Тәуекелді азайту

Тәуекелдерді басқару шеңберінде Банк пайыздық мөлшерлемелердегі, айырбас бағамдарындағы, несие тәуекеліндегі өзгерістердің салдарынан туындайтын тәуекелдерге, сондай-ақ болжанатын мәмілелер бойынша тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

Банк өзінің несиелік тәуекелін азайту үшін қамтамасыз етуді белсенді түрде қолданады (қосымша ақпарат төменде ашып көрсетілген).

Тәуекелдің аса шоғырлануы

Тәуекелдердің шоғырлануы бірқатар қарсы агенттер ұқсас қызмет түрлерін жүзеге асырған жағдайда немесе олардың қызметі бір географиялық аймақта жүргізілгенде немесе қарсы агенттер ұқсас экономикалық сипаттамаларға ие болғанда туындайды және экономикалық, саяси және басқа да шарттардың өзгеруі нәтижесінде осы қарсы агенттердің шарттық міндеттемелерді орындау қабілетіне сол тәрізді ықпал етеді. Тәуекелдің шоғырлануы Банк қызметі нәтижелерінің белгілі бір салаға немесе географиялық аймаққа әсер ететін шарттардағы өзгерістерге салыстырмалы сезімталдығын көрсетеді.

Тәуекелдің аса шоғырлануын болдырмас үшін Банктің саясаты мен процедураларына әртараптандырылған қоржынды қолдауға бағытталған арнайы қағидаттар кіреді. Несиелік тәуекелдің белгіленген шоғырлануымен басқарылады және бақыланады.

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел – Банктің клиенттерінің немесе қарсы агенттерінің шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан шығынға ұшырау тәуекелі. Банк несиелік тәуекелді жекелеген қарсы агенттер, тәуекелдің географиялық немесе салалық шоғырлануы бойынша Банк қабылдауға дайын тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу арқылы, сондай-ақ тәуекелдің белгіленген шектерінің сақталуына мониторинг жүргізу көмегімен басқарады.

Банк қамтамасыз ету мөлшерін кезеңділікпен қайта қарауды қоса отырып, қарсы агенттердің несиелік қабілетіндегі мүмкін өзгерістерді ертерек анықтауды қамтамасыз ету үшін несиелік сапаны тексеру процедурасын әзірледі. Қарсы агенттер бойынша шектер әрбір қарсы агентке несиелік рейтинг беретін несиелік тәуекелді жіктеу жүйесін пайдалана отырып анықталды. Рейтингтер тұрақты түрде қайта қарастырылып отырады. Несиелік сапаны тексеру процедурасы Банкке өзі бейім тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындардың мөлшерін бағалау және қажетті шаралар қабылдау мүмкіндігін береді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Несиелік тәуекел (жалғасы)**

Банк өз клиенттеріне кепілдіктерді алу мүмкіндігін береді, әрі солар бойынша Банктің клиенттердің алдында төлемдерді жүргізу қажеттілігі туындауы мүмкін. Клиенттер кепілдіктерді ұсыну шарттарына сәйкес Банктің мұндай төлемдерін өтейді. Банк көрсетілген шарттар бойынша несиелер бойынша тәуекелдерге ұқсас болатын және тәуекелдерді бақылау процедуралары мен саясаттарының көмегімен азаятын тәуекелдерді көтереді.

Несие сипатындағы міндеттемелер

Өзара есепке алу және қамтамасыз ету туралы бас келісімдерді пайдалану арқылы минимизацияның ықпалына дейінгі қаржылық жағдай туралы есептің құрамдастары бойынша несиелік тәуекелдің ең көп мөлшері олардың баланстық құнымен барынша дәл етіп көрсетілген.

Банк өз клиенттеріне кепілдіктер мен аккредитивтерді алу мүмкіндігін береді, әрі солар бойынша Банктің клиенттердің алдында төлемдерді жүргізу қажеттілігі туындауы мүмкін. Клиенттер кепілдіктер мен аккредитивтерді ұсыну шарттарына сәйкес Банктің мұндай төлемдерін өтейді. Банк көрсетілген шарттар бойынша несиелер бойынша тәуекелдерге ұқсас болатын және тәуекелдерді бақылау процедуралары мен саясаттарының көмегімен азаятын тәуекелдерді көтереді.

Әділ құнымен бейнеленген қаржы құралдары бойынша олардың баланстық құны құндағы өзгеріс нәтижесінде болашақта туындауы мүмкін тәуекелдің ең жоғарғы мөлшерін емес, несиелік тәуекелдің ағымдағы мөлшерін білдіреді.

Қаржы құралдарының әрбір класы бойынша несиелік тәуекелдің ең жоғарғы мөлшері туралы толығырақ акпарат жеке ескертпелерде берілді. Қамтамасыз етудің және тәуекелді азайтудың өзге әдістерінің әсері *б-ескертпеді* «Клиенттерге берілген қарыздар» және *16-ескертпеді* «Шарттық және шартты міндеттемелер» келтірілген.

Қаржы активтерінің кластары бойынша несиелік сапа

Төмендегі кестеде Банктің несиелік рейтингтер жүйесінің негізінде несиелерге байланысты баланс баптары бойынша активтердің кластары бөлігіндегі несие сапасының сараптамасы берілді.

2015					
		Мерзімі өтпеген және құнсыздан- баған	Мерзімі өткен, бірақ құнсыздан- баған	Жеке негіздегі құнсыздан- ған	Жиыны
Ескер.					
Ақша қаражаты және баламалары (қолма-қол ақшаны қоспағанда)	5	2.308.850	—	—	2.308.850
Клиенттерге берілетін несиелер	6				
Коммерциялық несиелендіру		4.579.036	56.530	8.338.050	12.973.616
Дербес кәсіпкерлер		55.362	83.499	263.656	402.517
Шағын бизнес кәсіпорындарын несиелендіру		10.093	—	55.474	65.567
Тұтынушылық несиелендіру		36.575	—	—	36.575
Ипотекалық қарыздар		35.875	—	—	35.875
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	7	8.695	33.646	—	42.341
Жиыны		7.034.486	173.675	8.657.180	15.865.341

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Несиелік тәуекел (жалғасы)**

2014				
Ескер.	Мерзімі өтпеген және құнсыздан- баған	Мерзімі өткен, бірақ құнсыздан- баған	Жеке негіздегі құнсыздан- ған	Жиыны
Ақша қаражаты және баламалары (қолма-қол ақшаны қоспағанда)	5	2,495.559	—	2,495.559
Клиенттерге берілетін несиелер	6			
Коммерциялық несиелендіру		7.730.628	—	3,999.512
Дербес кәсіпкерлер		369.760	—	—
Тұтынушылық несиелендіру		63.493	—	—
Шағын бизнес кәсіпорындарын несиелендіру		38.940	—	28.593
Ипотекалық қарыздар		45.735	—	—
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	7	11.980	35.827	—
Жиыны		10.756.095	35.827	4.028.105
				14.820.027

Клиенттердің мерзімі өткен қарыздарына бірнеше күнге ғана мерзімі өткен қарыздар ғана жатады. Төлем кешеуілдетілген сәттен бастап мерзімі өткен несиелердің сараптамасы төменде көрсетілген. Мерзімі өткен Несиелердің көпшілігі құнсызданған деп қарастырылмайды.

Өз саясатына сәйкес, Банк несие портфелінің аясында дәл әрі ретті рейтингтер беруді жүзеге асыруы тиіс. Бұл қолданыстағы тәуекелдерді шоғырландыра басқару мүмкіндігін қамтамасыз етеді, сондай-ақ несиелік тәуекел мөлшерін алуан қызмет түрлері, географиялық өңірлер мен өнімдер бойынша салыстыруға мүмкіндік береді. Рейтинг беру жүйесі бірқатар қаржылық-сараптау әдістеріне, сондай-ақ қарсы агенттер тәуекелін бағалауға арналған негізгі алғашқы ақпарат көзі болып табылатын өңделген нарықтық деректерге сүйенеді.

Қаржы активтері кластарының бөлігінде төлемді кешеуілдету күнінен өткен мерзімдер бойынша мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған қарыздарды талдау

2015		
30 күндерден кем	31 күннен 90 күнге дейін	Жиыны
Клиенттерге берілетін несиелер	83.499	56.530
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	—	33.646
Жиыны	83.499	90.176

2014		
30 күндерден кем	31 күннен 90 күнге дейін	Жиыны
Клиенттерге берілетін несиелер	—	—
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	35.827	—
Жиыны	35.827	—

Клиенттерге берілген қарыздардың құнсыздану резерві туралы барынша толық ақпарат 6-ескертемеде «Клиенттерге берілген қарыздар» көрсетілген.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Несиелік тәуекел (жалғасы)***Құнсыздануды бағалау*

Несилердің құнсыздануын тексеру кезінде ескерілетін негізгі факторлар мыналар болып табылады: пайыздар төлемдері мен негізгі қарыз сомасын өтеу төлемдері мерзімінің 90 күннен артық өтуі; контрагенттердің қаржылық қиыншылықтарының, несиелік рейтингінің төмендеуінің немесе шарттың бастапқы талаптарының бұзылуының белгілі болуы. Банк жеке негізде әрбір қарыз бойынша құрылуы қажет болатын резервтерді айқындайды. Резервтердің мөлшерін айқындау кезінде назарға келесі жағдайлар алынады: қарсы агенттің бизнес-жоспарының тұрақтылығы; оның қаржылық қиындықтар туындаған кезде қызмет нәтижелерін жақсарту қабілеті; алынуға болжанған сомалар және банкрот болған жағдайда дивидендтердің төленуге күтілетін сомалары; қаржылық көмекті тарту мүмкіндігі; қамсыздандыруды іске асыру құны; сондай-ақ күтілетін акша ағындарының мерзімдері. Құнсыздану зағалдары, көзделмеген жағдайлар барынша мұқият назарды талап ететін жағдайларды қоспағанда, әрбір есепті күнге бағаланады.

Қаржы кепілдіктері құнсыздану мәніне тексеріледі және олар бойынша қарыз жағдайындағыдай, резерв құрылады.

Төменде Банктің географиялық белгісі бойынша монетарлық активтер мен міндеттемелердің шоғырлануы көрсетілген:

	2015			2014		
	Қазақстан	ТМД және басқа елдердің банктері	Жиыны	Қазақстан	ТМД және басқа елдердің банктері	Жиыны
Активтер						
Ақша қаражаты мен оның баламалары	2.497.290	13.383	2.510.673	2.570.278	22.948	2.593.226
Клиенттерге берілетін несиелер	12.188.539	—	12.188.539	11.232.037	—	11.232.037
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	42.341	—	42.341	47.807	—	47.807
Басқа да монетарлық активтер	1.464	—	1.464	—	—	—
Монетарлық активтер жиыны	14.729.634	13.383	14.743.017	13.850.122	22.948	13.873.070
Міндеттемелер						
Клиенттердің қаражаты	3.001.978	366	3.002.344	1.954.606	302	1.954.908
Басқа да монетарлық міндеттемелер	56.935	—	56.935	25.291	—	25.291
Монетарлық міндеттемелер жиыны	3.058.913	366	3.059.279	1.979.897	302	1.980.199
Таза активтер	11.670.721	13.017	11.683.738	11.870.225	22.646	11.892.871

Несие сипатындағы активтер мен міндеттемелер қарсы агент болатын елге сай көрсетілді. Қолма-қол акша қаражаты олар іс жүзінде болған елге сай көрсетілді.

Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару

Өтімділік тәуекелі – Банктің төлемдер бойынша өз міндеттемелерін әдеттегі немесе төтенше жағдайларда өтеу мерзімі келген кезде орындай алмау тәуекелі. Осы тәуекелді шектеу мақсатында, басшылық қолданыстағы ең аз банк салымдарының сомасына қосымша ретінде түрлі қаржыландыру көздерінің қолжетімділігін қамтамасыз етті. Басшылық сондай-ақ өтімділікті ескере отырып, активтерді басқаруды және болашақ ақша ағымдары мен өтімділікке күнделікті мониторинг жүргізуді жүзеге асырады. Бұл үрдіске күтілетін ақша ағымдарын бағалау және қажет болған жағдайда, қосымша қаржыландыруды алу үшін пайдаланылуы мүмкін жоғары сапалы қамтамасыз етудің болуы кіреді.

Банк ҚРҰБ-де ақша депозитін (міндетті резерв) орналастырды, әрі оның көлемі клиенттердің қаражатын тарту деңгейіне байланысты болады.

Қазынашылық Банктің ағымдағы төлем позициясын басқаратын негізгі орган болып табылады. Банктің баланс өтімділігінің және оның өзгеріп отыру серпінділігінің тұрақты мониторингі Қазынашылыққа жүктеледі. Қазынашылық ай сайын өтімділікті талдап отырады, әрі оның нәтижелері АПБК барлық мүшелерінің назарына жеткізіледі.

Баланс өтімділігін талдау кезінде Банк ішкі қабылданған әдістемелерді пайдаланады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару (жалғасы)**

Апта сайын АПБК күтілетін ақша ағындарының бөлігінде өтімділік талдауын – өтімділіктің айырылу талдауын қарастырып отырады. Өтімділік көрсеткіштері нашарлаған жағдайда себептердің талдауы жасалып, АПБК қарауына оларды жою жөніндегі ұсынымдар беріледі. Тәуекелдерді басқару қызметі лезде өтімділік коэффициенті, ағымдағы өтімділік коэффициенті, қысқа мерзімді өтімділік коэффициенті, жалпы өтімділік коэффициенті және болжанатын өтімділік коэффициенті сияқты Өтімділікті басқару саясатымен белгіленген коэффициенттер мен параметрлердің орындалуын үнемі тексеріп отырады.

Банктің басқарушы органдары, ең алдымен Директорлар кеңесі мен Банктің Басқармасы АПБК-дан Банк өтімділігінің жай-күйі туралы ақпаратты айына кем дегенде бір рет, ал Банк өтімділігінің ағымдағы немесе болашақтағы жай-күйі айтарлықтай нашарлаған жағдайда дереу алып отыруы тиіс.

Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелер сараптамасы

Төмендегі кестелерде 31 желтоқсандағы жағдаймен өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлігіндегі Банктің қаржылық міндеттемелері берілді. Алғашқы талап бойынша өтелуі тиіс міндеттемелер өтем туралы талап ең ерте мүмкін мерзімде мәлімделсе деп қарастырылады. Алайда, Банк көптеген клиенттер Банк тиісті төлем жүргізуге міндетті болатын ең ерте мерзімде өтеуді талап етпейді деп күтеді және осыған орай кестеде өткен кезеңдердегі салымдарды талап ету туралы ақпарат негізінде Банк есептеген күтілетін ақша ағымдары бейнеленбеген.

Қаржылық міндеттемелер	2015				Жиыны
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
Клиенттердің қаражаты	1.872.620	925.102	218.595	–	3.016.317
Басқа да қаржылық міндеттемелер	–	56.935	–	–	56.935
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	1.872.620	982.037	218.595	–	3.073.252

Қаржылық міндеттемелер	2014				Жиыны
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
Клиенттердің қаражаты	830.580	1.829	1.132.538	–	1.964.947
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2.006	–	–	–	2.006
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	832.586	1.829	1.132.538	–	1.966.953

Өтеу мерзімдеріндегі талдау ағымдағы шоттардағы таризи тұрақтылықты көрсетпейді, әрі олардың қайтарылуы жоғарыдағы кестелерде көрсетілгендерге қарағанда ұзақ уақыт бойы болды. Мұндай қалдықтар кестелердегі «3 айдан кем» ішінде өтелуге жататын сомаларға жатқызылған.

Кестеде Банктің шартты әрі шарттық міндеттемелердің шарттық қолданылу мерзімдері көрсетілген. Қарыздарды беру бойынша барлық орындалмаған міндеттемелер клиент орындалуын талап етуі мүмкін ең ерте күні бар уақыт кезеңіне қосылады. Қаржылық кепілдік шарттары болған жағдайда кепілдіктің ең үлкен сомасы осы кепілдік талап етілуі мүмкін ең ерте кезеңге жатады.

	2015				Жиыны
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
Шығарылған кепілдіктер	992.305	756.682	1.699.368	576.905	4.025.260
Несиелерді беру міндеттемелері	909.239	–	–	–	909.239
	1.901.544	756.682	1.699.368	576.905	4.934.499

	2014				Жиыны
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
Шығарылған кепілдіктер	77.400	156.337	1.460.984	1.307.387	3.002.108
Несиелерді беру міндеттемелері	1.896.679	–	–	–	1.896.679
	1.974.079	156.337	1.460.984	1.307.387	4.898.787

Банк қолданылу мерзімінің аяқталуына дейін шартты немесе шарттық міндеттемелердің барлығын емес орындау талап етіледі деп күтуде.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралдары бойынша болашақ акша ағымдарының әділ құны пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары және үлескерлік құралдар бағасы сияқты нарықтық өлшемдердің өзгеруі салдарынан ауытқитын тәуекелдер. Банктің саудалық емес портфелі бойынша нарықтық тәуекелі бар. Саудалық емес позициялар бойынша тәуекел сезімталдық сараптамасын пайдалана отырып басқарылады және бақыланады. Валюталық позицияларды қоспағанда, Банктің нарықтық тәуекелінің едәуір шоғырлануы жоқ.

Пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі тәуекелі пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістердің болашақ акша ағымдарына немесе қаржы құралдарының әділ құнына әсер ету мүмкіндігі салдарынан туындайды. Банктің пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне ұшырағыштығы айтарлықтай емес, өйткені Банк қаражатты тіркелген мөлшерлемелер бойынша тартып, орналастырады.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – қаржы құралының құны валюта бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Басқарма ҚРҰБ ұйғарымдарына сүйене отырып, шетел валютасындағы позициялар бойынша лимиттерді белгіледі.

Келесі кестеде Банктің 31 желтоқсанға саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелер бойынша, сондай-ақ болжамды акша ағындары бойынша едәуір позициялары бар валюталар көрсетілген. Жасалған талдау теңгеге қатысты валюта бағамдарының ықтимал өзгеруінің жиынтық кіріс туралы есепке ықпал етуін есептеуден тұрады (әділ құны валюта бағамының өзгеруіне сезімтал болатын саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелердің болуы салдарынан), барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Капиталға әсер жиынтық кіріс туралы есеп әсерінен ерекшеленбейді. Кестедегі теріс сомалар жиынтық кіріс туралы есепте немесе капиталда ықтимал таза азаюды көрсетеді, ал оң сомалар әлеуетті таза ұлғаюды көрсетеді.

Валюта	2015		2014	
	Валюта бағамындағы ұлғаю, %-бен	Салық салынғанға дейін табысқа әсері	Валюта бағамындағы ұлғаю, %-бен	Салық салынғанға дейін табысқа әсері
АҚШ доллары	+60,0%	444.719	+30,0%	206.290
Еуро	+60,0%	914	+30,0%	382
Ресей рублі	+40,0%	973	+20,0%	527

Валюта	2015		2014	
	Валюта бағамындағы азаю, %-бен	Салық салынғанға дейін табысқа әсері	Валюта бағамындағы азаю, %-бен	Салық салынғанға дейін табысқа әсері
АҚШ доллары	-20,0%	(148.240)	-30,0%	(206.290)
Еуро	-20,0%	(305)	-30,0%	(382)
Ресей рублі	-29,0%	(706)	-20,0%	(527)

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – жүйенің істен шығуы, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі қызметін тоқтатқан кезде, операциялық тәуекелдер беделге зиян келтіруі, құқықтық салдарының болуы немесе қаржылық шығындарға әкеліп соқтыруы мүмкін. Банк барлық операциялық тәуекелдер жойылды деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесінің көмегімен және әлеуетті тәуекелдерді қадағалау мен тиісті реакциялар арқылы Банк мұндай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді, кіру құқығын тиімді бөлуді, бекіту және салыстыру процедураларын, қызметкерлерді оқытуды, сондай-ақ ішкі аудитті қоса алғанда бағалау процедураларын қарастырады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

21. Әділ құнды анықтау**Әділ құн көздерінің иерархиясы**

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсаты үшін Банк актив немесе міндеттеме бойынша тәуекелдердің табиғаты мен сипаттамаларының негізінде активтер мен міндеттемелердің кластарын, сондай-ақ әділ құн көздерінің иерархиясын айқындады.

		Пайдалана отырып әділ құнды бағалау			
		Айтарлықт ай		Айтарлықт ай	
		Белсенді нарықтарда баға белгілеулер (1-деңгей)	бақылана- тын бастапқы деректер (2-деңгей)	бақыланбай тын бастапқы деректер (3-деңгей)	Жиыны
		Бағалау күні			
Әділ құны ашылып көрсетілетін активтер					
Ақша қаражаты мен оның баламалары	2015 жылғы 31 желтоқсан	–	2.510.673	–	2.510.673
Клиенттерге берілетін несиелер	2015 жылғы 31 желтоқсан	–	–	12.188.539	12.188.539
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	2015 жылғы 31 желтоқсан	–	42.341	–	42.341
Басқа да қаржы активтері	2015 жылғы 31 желтоқсан	–	–	1.464	1.464
Әділ құны ашылып көрсетілетін міндеттемелер					
Клиенттердің қаражаты	2015 жылғы 31 желтоқсан	–	–	3.002.344	3.002.344
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2015 жылғы 31 желтоқсан	–	–	56.935	56.935

		Пайдалана отырып әділ құнды бағалау			
		Айтарлықт ай		Айтарлықт ай	
		Белсенді нарықтарда баға белгілеулер (1-деңгей)	бақылана- тын бастапқы деректер (2-деңгей)	бақыланбай тын бастапқы деректер (3- деңгей)	Жиыны
		Бағалау күні			
Әділ құны ашылып көрсетілетін активтер					
Ақша қаражаты мен оның баламалары	2014 жылғы 31 желтоқсан	–	2.593.226	–	2.593.226
Клиенттерге берілетін несиелер	2014 жылғы 31 желтоқсан	–	–	11.232.037	11.232.037
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	2014 жылғы 31 желтоқсан	–	47.807	–	47.807
Әділ құны ашылып көрсетілетін міндеттемелер					
Клиенттердің қаражаты	2014 жылғы 31 желтоқсан	–	–	1.954.908	1.954.908
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2014 жылғы 31 желтоқсан	–	–	2.006	2.006

2015 және 2014 жылдардың ішінде әділ құн көздері иерархиясы деңгейлерінің арасындағы қозғалыс болған жоқ.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

21. Әділ құнды анықтау (жалғасы)**Әділ құны бойынша көрсетілмеген қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны**

Төменде қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша көрсетілмейтін Банктің қаржы құралдарының кластары бөлігінде баланстық және әділ құнының салыстырмасы берілді. Кестеде қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құнының мәні келтірілмеген:

	2015			2014		
	Баланстық құн	Әділ құны	Мойындалмаған кіріс/ (залал)	Баланстық құн	Әділ құны	Мойындалмаған кіріс/ (залал)
Қаржы активтері						
Ақша қаражаты мен оның баламалары	2.510.673	2.510.673	—	2.593.226	2.593.226	—
Клиенттерге берілетін несиелер	12.188.539	11.960.730	(227.809)	11.232.037	11.388.769	156.732
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	42.341	42.341	—	47.807	47.807	—
Басқа да қаржы активтері	1.464	1.464	—	—	—	—
Қаржылық міндеттемелер						
Клиенттердің қаражаты	3.002.344	2.986.722	(15.622)	1.954.908	1.954.908	—
Басқа да қаржылық міндеттемелер	56.935	56.935	—	2.006	2.006	—
Әділ құндағы танылмаған өзгерістер жиыны			(243.431)			156.732

Бағалау және жорамалдау әдістемелері

Төменде әділ құны бойынша осы қаржылық есептілікте бейнеленбеген қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде пайдаланылған әдістемелер мем мүмкіндіктер сипатталды.

Активтер әділ құны шамамен олардың баланстық құны

Жағдайда, қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өтімді болып табылатын немесе өтеудің қысқа мерзімі бар (үш ай) жол беріледі, бұл олардың әділ құны шамамен баланстық құнына тең. Бұл жол берген, сондай-ақ қолданылады талап ету салымдары мен жинақ шоттары жоқ белгіленген өтеу мерзімі.

Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер

Бағасы белгіленетін облигациялардың әділ құны есепті күнге баға белгілеудің негізінде айқындалады. Бағасы белгіленбейтін құралдардың, клиенттерге берілген несиелердің, клиенттер депозиттерінің, несиелік ұйымдардағы қаражаттың және несиелік ұйымдар қаражатының, басқа да қаржы активтері мен міндеттемелердің, қаржылық жал бойынша міндеттемелердің әділ құны ұқсас шарттары, несиелік тәуекелі және өтеу мерзімі бар берешек бойынша қазіргі сәтте бар мөлшерлемелерді пайдалана отырып ақша қаражатының дисконтталған келешек ағындары арқылы бағаланады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау

Төмендегі кестеде күтілетін өтеу мерзіміне қатысты активтер мен міндеттемелер берілді. Банктің дисконтталмаған шарттық міндеттемелері туралы ақпарат «Тәуекелдерді басқару» 22-ескертіпесінде ашылған.

	2015			2014		
	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны
Ақша қаражаты мен оның баламалары	2.510.673	—	2.510.673	2.593.226	—	2.593.226
Клиенттерге берілетін несиелер	3.089.756	9.098.783	12.188.539	3.401.094	7.830.943	11.232.037
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	41.929	412	42.341	11.354	36.453	47.807
Негізгі құралдар	—	27.131	27.131	—	35.465	35.465
Материалдық емес активтер	—	23.096	23.096	—	28.114	28.114
Қорлар	190.565	—	190.565	190.565	—	190.565
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер	—	10.569	10.569	—	—	—
Басқа да активтер	6.127	—	6.127	6.434	—	6.434
Жиыны	5.839.050	9.159.991	14.999.041	6.202.673	7.930.975	14.133.648
Клиенттердің қаражаты	2.784.992	217.352	3.002.344	822.277	1.132.631	1.954.908
Корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы міндеттемелер	—	9.807	9.807	—	—	—
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелер	—	—	—	—	2.907	2.907
Шартты міндеттемелер бойынша резервтер	—	182.270	182.270	468.868	—	468.868
Басқа да міндеттемелер	66.299	31.797	98.096	33.490	14.407	47.897
Жиыны	2.851.291	441.226	3.292.517	1.324.635	1.149.945	2.474.580
Таза сома	2.987.759	8.718.765	11.706.524	4.878.038	6.781.030	11.659.068

23. Байланысты тараптармен операциялар

24 ХБЕС «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашуға» сәйкес, тараптардың бірінің екіншінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар байланысқан деп саналады. Тараптардың байланыстылығы туралы мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны да ескеріледі.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

23. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелер жасауы мүмкін. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланыспаған тараптардың арасындағы мәмілелердің бағалары мен талаптарынан ерекшеленуі мүмкін.

Операциялардың көлемі байланысты тараптар 31 желтоқсандағы сальдо 2015 және 2014 жылдары, сондай-ақ тиісті шығыстарының сомасын және кірістер үшін аяқталған жылдар көрсетілген күні төменде көрсетілген:

	2015				2014			
	Акцио- нерлер	Жалпы бақылау астын- дағы ұйымдар	Шешуші басқар- ушы қызмет- керлер	Өзге байла- нысты тарап- тар	Акцио- нерлер	Жалпы бақылау астын- дағы ұйымдар	Шешуші басқар- ушы қызмет- керлер	Өзге байла- нысты тарап- тар
1 қаңтарға қарыздар, жалпы сомасы	-	-	45.654	33.354	-	-	33.207	33.166
Жыл ішінде берілген қарыздар	-	-	-	-	-	330.000	21.500	4.000
Жыл ішінде қарыздарды өтеу	-	-	(18.368)	(19.382)	-	(330.000)	(9.053)	(3.812)
31 желтоқсанға өтелмеген қарыздар, жалпы сомасы	-	-	27.286	13.972	-	-	45.654	33.354
1 қаңтардағы депозиттер	-	-	1.674	1.126.035	-	-	480	641.506
Жыл ішінде алынған депозиттер	2.130.322	-	-	114.077	-	-	1.194	1.045.389
Жыл ішінде алынған депозиттер	(1.052.455)	-	(1.674)	(119.699)	-	-	-	(560.860)
31 желтоқсандағы депозиттер	1.077.867	-	-	1.120.413	-	-	1.674	1.126.035
31 желтоқсанға ағымдағы шоттар	1.229	171.444	5.279	55.431	358.803	2.951	1.960	35.549

2015 және 2014 жылдарының 31 желтоқсандағы төмендегі кестеде байланысты тараптармен операциялар бойынша кірістер мен шығыстар көрсетілген:

	2015				2014			
	Акцио- нерлер	Жалпы бақылау астын- дағы ұйымдар	Шешуші басқар- ушы қызмет- керлер	Өзге байла- нысты тарап- тар	Акцио- нерлер	Жалпы бақылау астын- дағы ұйымдар	Шешуші басқар- ушы қызмет- керлер	Өзге байла- нысты тарап- тар
Қарыздар бойынша пайыздық кірістер	-	-	811	4.608	-	7.700	3.079	5.051
Комиссиялық кірістер	873	9.096	51	700	1.363	14.108	63	2.984
Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздық шығыстар	290	-	-	2.494	2.839	1.200	57.083	19.317
Басқа да операциялық шығыстар	-	2.100	-	1.260	-	-	145	29.662

Шешуші басқарушы қызметкерлердің 5 мүшесіне (2014: 5 мүшесіне) төленген сыйақыға мыналар кіреді:

	2015	2014
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	59.576	49.025
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	5.885	4.887
Шешуші басқарушы қызметкерлерге сыйақының жиыны	65.461	53.912

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

24. Капитал жеткіліктігі

Капитал жеткіліктігі

Банк қызметіне тән тәуекелдерден қорғану мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Банк капиталының жеткіліктілігі өзге әдістермен қатар Банк қызметін қадағалауды жүзеге асыру кезінде құзырлы орган белгілеген коэффициенттерді қолдана отырып бақыланады.

2015 және 2014 жылдар ішінде Банк капиталға қатысты Заңнамада белгіленген барлық сыртқы талаптарды толық сақтады.

Банк үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты Банктің капиталға қатысты сыртқы талаптарды сақтауынан және қызметті жүзеге асыру мен акционерлік құнды максималдандыруға қажет капитал жеткіліктілігінің баламалы коэффициентін ұстап тұруды қамтамасыз етуден тұрады.

Банк өз капиталының құрылымын басқарады және экономикалық жағдайлар мен жүзеге асыратын қызмет түрлері тәуекелдерінің сипаттамаларындағы өзгерістерге орай оны түзетіп отырады. Капиталдың құрылымын қолдау немесе өзгерту мақсатында Банк акционерлерге төленетін дивидендтер сомасын түзете алады, акционерлерге капиталды қайтарып, үлестік бағалы қағаздарды шығара алады. Өткен жылдармен салыстырғанда капиталды басқару мақсаттарында, саясаты мен процедураларында өзгерістер болған жоқ.

Капитал жеткіліктілігінің коэффициенттерін есептеу

- Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті k1-1 ҚРҰБ ережелеріне сәйкес 1-деңгейдегі капиталдың жалпы активтерге қатынасы ретінде есептелген;
- Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті k1-2 тәуекелді, шартты міндеттемелерді, әлеуетті шағымдар мен міндеттемелерді және операциялық тәуекелдерді ескере отырып алынған, 1-деңгейдегі капиталдың активтер сомасына қатынасы ретінде есептелген;
- Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті k-2 тәуекелді, шартты міндеттемелерді, әлеуетті шағымдар мен міндеттемелерді және операциялық тәуекелдерді ескере отырып алынған, жалпы нормативтік капиталдың активтер сомасына қатынасы ретінде есептелген.

Жоғарыда аталған коэффициенттерді есептеу мақсаттарына арналған инвестициялар заңды тұлғаның акционерлік капиталына салымдарды (жарғылық капиталға қатысу үлестерін), сондай-ақ заңды тұлғаның субординацияланған борышын білдіреді, әрі олардың жиынтық мөлшері Банктің 1-деңгейдегі капиталы мен 2-деңгейдегі капиталының жалпы мөлшерінің 10%-нан асады.

2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанына ҚРҰБ ережелеріне сәйкес есептелген Банк капиталының жеткіліктілік коэффициентінің нормативі былайша болды:

	2015	2014
1 деңгейдегі капитал	11.689.054	11.080.680
2 деңгейдегі капитал	—	578.388
Капиталдың жиыны	11.689.054	11.659.068
Тәуекел дәрежесі бойынша алынған активтер; шартты және ықтимал міндеттемелер	17.350.970	14.938.296
Операциялық тәуекел	822.691	494.370
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-1)	61%	78%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-2)	61%	70%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k2)	61%	74%